

Навршила се 21 година од краја оружане агресије НАТО-а на СРЈ

ВЕЛИКО ДЕЛО МАЛОБРОЈНОГ НАРОДА

Рат је завршен без пораза и победе било које стране, што је потврђено Војнотехничким споразумом у Куманову и Резолуцијом Савета безбедности УН број 1244. Тим документима на Косову и Метохији, формално, није успостављена власт непријатељске војске, већ власт организација под окриљем УН.

Мада се историја за утемељено заклањивање, на науци заснованом, служи пре свега дугом временском дистанцом, већ 1999. године било је посве јасно да је учињен велики злочин против малог народа, који није хтео да се повинује вољи моћника да се одрекне дела своје територије. НАТО је без одлуке Савета безбедности УН, противно међународном праву, применио силу каква пре тога није виђена на ратиштима широм света. Био је то асиметрични рат у којем је примењена сведимензионална агресија.

Како је у својој књизи констатовао у то време командант РВ и ПВО генерал-пуковник Спасоје Смиљанић била је то ваздушно-космичка нападна операција, која је изведена ударима са дистанце, или другим речима скоро без контакта са нашим снагама одбране. Знатан број ангажованих авиона НАТО-а није улазило у наш ваздушни простор, а посебно не у зону дејства наших система противваздушне одбране. Долетали су до зона или прелетали изнад зона нашег могућег противдејства, доносили крстареће ракете, вођене ракете и бомбе великог дмета, лансирале их и враћали се у базе. Крстареће ракете су лансиране са авиона и пловних објеката на мору са даљина од 500 до 800 км, а ракете и бомбе са даљина од 10 до 120 км. Многи војни аналитичари у свету, овај модел агресије, односно облик извођења борбених дејстава називају „бесконтактним“, наводи Смиљанић.

НАТО се наједном од одбрамбеног савеза претметнуо у агресивно-освајачку мегаорганизацију, с циљем покорвања земаља које јој се на путу новокOLONИЈАЛИЗМА буду супротставиле. Тај савез је постао инструмент и војска крупног капитала. Агресијом на СРЈ, НАТО је почео да делује изван своје територијалне сфере. Догодио се озбиљан преседан који ће и те како да промени свет, што се одвија и у актуелно време, када се НАТО и његови сателити све више приближавају Русији, Кини и Индији. Бројни војни аналитичари упорно упозоравају да је поново на сцени Хладни рат и да човечанство, жешће него икада, клизи ивицом жилета који води ка планетарном нуклеарном рату.

Колико су планери НАТО-а били самоуверени да ће одбрану Србије (СРЈ) скршити за рекордно кратко време, говори и податак да су већ на почетку агресије објавили да ће тај напад потрајати само два-три дана. Очекивали су брзу капитулацију, али су се преварили.

Пре агресије изведене су бројне обавештајно-субверзивне, економске, политичке, информативно-пропагандне, психолошке, електронске и све друге врсте опера-

ција. Прикупљено је мноштво података, ангажована високософистицирана техника, укључујући и извиђање из свемира. По свему судећи наша земља, изазивањем кризе и грађанског рата деведесетих година, била је одређена да се над њом изведе експеримент *in vivo*, како би се стекла драгоценца искуства за даље освајање света. Планери НАТО-а су сасвим сигурно били уверени да су одабрали прави модел јер је наша земља позната по слободарству, ослободилачким ратовима и добро обученим војницима, којима не мањка храброст. Сломити такву војску и народ, била би опомена за све оне који би се дрзнули да пруже отпор тој сили планетарних размера. Стога је западни војни савез, у години у којој је обележавано пет деценија од формирања, хтео да се свету представи као нека врста војног супермена.

Србија, гледано кроз историју, тврди је орах за сваког агресора. Мада су наше јединице располагале наоружањем и опремом друге технолошке генерације, а НАТО четврте, па и пете, вештим маневром, применом одређених борбених поступака, благовременом и поступном мобилизацијом, у складу са проценама и потребама, непрекидним маскирањем, а главним фактором одбране – моралом, та разлика се није толико испољавала. На почетку агресије наши пилоти на МИГ-овима 29 винули су се у небо да заштите ваздушни простор земље, али против авиона који су имали домет ракета и радара два-три пута већи, није се могло.

Припадници наше 250. ракетне бригаде успели су у Срему да оборе понос америчке војне индустрије авион Ф-117А стелт технологије. Испоставило се да авион није био невидљив, како је тврдио Пентагон. После рата у СРЈ, ти авиони су најпре стављени на клоцне, а потом је расчодована цела флота тог типа летелица. Испоставило се да су бачене силне милијарде долара америчких пореских обвезника.

Рат вођен 1999. године остаће упамћен у историји и по невидљивој операцији наше војске, која је из рејона Краљева на простор Косова и Метохије, тајно пребацила и распоредила 252. оклопну бригаду. То је учињено мада је над ратиштем било десетак сателита и шест до осам летећих система типа *awaks* који су непрекидно надгледали простор ратишта. Управо та бригада била је намењена за одлучну одбрану простора Косова и Метохије. Чак да је пробијена наша одбрана у рејону караула Кошаре и на Паштрику и да су ангажоване јединице НАТО-а распоређене у Албанији и бројне шиптарско-терористичке снаге, не би имале никакву шан-

су на успех. Знали су то планери НАТО-а, па осим покушаја копненог продора у дубину наше територије нису се усудили да предузму копнену операцију великих размера, која би била подржана јаким ваздухопловним снагама.

Уместо витешке борбе НАТО је кукавички гађао цивилне објекте широм Србије. Можда суштину ексклузивитета америчког дејства са појединим средствима по цивилним метама треба тражити у изјави главнокомандујућег ваздухопловном операцијом над Југославијом, америчког генерала Мајкла Шорта, који је тврдио: „Не може се добити рат ако не уништите могућност нормалног живота за већину становништва. Морамо им одузети воду, струју, храну па чак и здрав ваздух“.

Тачно се зна по којим цивилним објектима и колико пута је дејствовало ваздухопловство САД, а то је близу 80 одсто од свих укупних дејстава. Сразмерно томе је њихово учешће у наношењу цивилних губитака и материјалне штете. Оружје НАТО-а, између осталог, уништило је: 38 мостова, 28 радио и ТВ репетитора, 11 енергетских постројења, а онеспособено је 470 км путева и 595 км пруга. Уништено је и оштећено око 25.000 стамбених објеката. Први пут у историји ратовања је агресор гађао зграду телевизије која се, према међународном ратном праву не може сматрати легитимном војним циљем. Чак је у Грделичкој клисури стрељан и један путнички воз, што је велика срамота за НАТО. Са Космета је протерано, после завршетка агресије око 250.000 Срба. С обзиром на то како је агресија почела и на чињеницу да нису поштоване одредбе међународног хуманитарног и ратног права, НАТО је агресијом на Србију (СРЈ) извршио злочин против мира и злочин против цивилног становништва.

Ефекти дејства НАТО-а многоструко су смањени у односу на моћ оружја која су примењивали, што је постигнуто сталним маневрима јединица и системом лажних циљева који су потурани агресору како би отупео нападачку оштрицу. У редовима наше војске погинуло је око 700 војника, старешина и полицајаца, а живот је изгубило више од 2.500 цивила, док је њих око 10.000 рањено.

Агресија је завршена без пораза и победе било које стране, што је потврђено Војнотехничким споразумом у Куманову и Резолуцијом Савета безбедности УН број 1244. Тим документима на Косову и Метохији, формално, није успостављена власт непријатељске војске, већ власт организација под окриљем УН.

Наш народ још једном је показао да слобода, част, достојанство и мир немају цену.

Звонимир ПЕШИЋ

Полазници ВСБО и ГШУ на 21. годишњицу завршетка агресије НАТО обишли изложбу „Одбрана 78”

СВЕДОЧЕЊЕ О ЗЛОЧИНИМА

Министар одбране Александар Вулин заједно са полазницима Високих студија безбедности и одбране и Школе националне одбране посетио је 10. јуна изложбу Министарства одбране и Војске Србије „Одбрана 78” у Музеју Града Београда, поводом обележавања 21. годишњице завршетка НАТО агресије на Савезну Републику Југославију. Током обиласка, министар Вулин представио је најзначајније сегменте ове поставке указујући да је изложба „Одбрана 78” начин да се оно што се догодило 1999. године сачува од заборава и рекао „да не смејемо дозволити никада да се заборави агресија НАТО-а, јер уколико заборавимо, поновиће се неком другом.”

Међу полазницима Девете класе ВСБО који су данас посетили изложбу била је и народна посланица Марија Обрадовић, која је након посете нагласила да „горак утисак дуго треба да остане у нама”.

Свакодневница нас одвлачи у неком другом смеру, али важно је да што више људи погледа ову поставку. Прошло је много времена од 1999. године, много је генерација рођено које ће носити тежак осећај страдања становништва на Косову и Метохији током бомбардовања. Намерно говорим грађана, становништва са те територије, не говорим да су то искључиво Срби, иако смо ми у највећем броју жртве. Говорим о светском злочину који је однео велики број жртава, посебно деце и младих, недовољног становништва – истакла је Марија

Обрадовић и поручила да се таква врста злочина понавља и на другим местима, али у срцу Европе „оно што се нама догодило 1999. године је нешто што није забележено”. Она је изјавила да је као полазница Девете класе ВСБО поносна што је данас са колегама и министром одбране евоцирала успомене на све што се догодило и што „не смејемо да допустимо да се догоди никада у свету”.

Ово је и значајна лекција за све нас који се озбиљно бавимо политиком и који смо у сектору безбедности да добро размишљамо о будућим потезима и одлукама у ком смеру ће ићи тај сектор. Оно што су геополитичке околности и спољнополитички односи Србије у овом тренутку не могу да буду једини мотив за доношење одлука, морамо да будемо свесни прошлости – поручила је Марија Обрадовић.

Посебне утиске са обиласка изложбе „Одбрана 78” понео је и полазник 63. класе Генералштабног усовршавања Школе националне одбране потпуковник Бранко Мићановић, припадник 549. моторизоване бригаде, на дужности командира прве топовске батерије. Учесник је борбених дејстава на простору Косова и Метохије од

1995. па до 1999. године, до дислокације јединице са тог простора, а учесник је и битке на Паштрку.

Оно што је за мене овде оставило упечатљив утисак је да, првенствено, евоцира успомене на све оне догађаје и оно што је преживљено у том периоду – нагласио је потпуковник Мићановић, који је позвао све грађане да посете ову изложбу, коју, како је нагласио, осликава део онога што су наши борци преживели.

Један од полазника Девете класе ВСБО Иван Мијаиловић рекао је да је данас видео све што не смејемо да заборавимо – жртве НАТО агресије и све јунаке који су на витешки начин изнели борбе и одбранили част и слободу нашег народа и додао да је „у историји српског рода да се бранимо и боримо за слободу”.

Човек не може да остане равнодушан када обиђе поставку, када види све слике, нашу децу и младост која је утихнула и сада имамо прилику само на фотографијама да их видимо. Макете, бол, жртве и туга који су овде приказани, одраз су одговорне власти која је створила предуслов да сви наши грађани имају право и могућност да дођу и виде све ово. Моја препорука је да сви ђаци дођу да виде поставку, али да дођу и сви они који говоре о нама као о народу који није вредан много чега, како би могли да виде шта су све учинили једном, по броју малом, али великом народу као што је наш српски народ – рекао је Мијаиловић.

Пре 21 годину на Савезну Републику Југославију извршена је агресија НАТО-а. Ваздушна кампања 19 земаља чланица западне војне алијансе под називом „Савезничка снага” почела је увече 24. марта 1999. године. За 78 дана, колико је трајала агресија, убијено је, теже и лакше рањено велики број припадника војске, полиције и цивила. Агресија је окончана Војнотехничким споразумом из Куманова и потписивањем резолуције 1244 Савета безбедности Уједињених нација.

Изложба на јединствен начин приказује херојску одбрану земље током 78 дана НАТО агресије, која је почела нападом на СР Југославију 24. марта 1999. године, без одобрења Савета безбедности Уједињених нација и посвећена је страдалим припадницима војске, полиције и цивилима, међу којима је, нажалост, било и много деце.

Одата пошта погинулој деци

ЗАШТО СУ УБИЈАЛИ МАЛИШАНЕ

На дан када је пре 21 годину окончана агресија НАТО-а, која ће у историји човечанства остати упамћена као злочин без преседана, у Ташмајданском парку, на Споменик деци жртвама агресије положени су венци и цвеће и одата пошта малишанима који ни за шта нису били криви. Ранијих година то је чињено 23. марта, када је отпочео рат најразвијенијег дела света против мале земље, али је овога пута, због пандемије вируса корона, то одложено.

У име Удружења војних пензионера Србије букет цвећа на спомен-обележје на којем је уклесано „Били смо само деца” положио је председник Љубомир Драгањац. Клуб генерала и адмирала Србије представљао је председник Извршног одбора Лука Кастратовић, који је такође положио букет цвећа.

На свечаности су о агресији НАТО-а, злочинима које је починила у то време највећа светска војна сила и јуначкој одбрани наше војске, као и о отпору народа говорили су заменик председника Београдског форума за свет равноправних Раде Дробац, амбасадор у пензији и генерал у пензији Лука Кастратовић.

Венце су положили и представници СУБНОР-а Србије и још неколико удружења и појединаца.

Председник УВПС предложио нормализацију рада Поликлинике ВМА

ВРАТИТИ КАБИНЕТЕ ГДЕ ИМ ЈЕ МЕСТО

Председник Удружења војних пензионера Србије Љубомир Драгањац обратио се Управи за војно здравство МО, предлажући да се кабинети Поликлинике ВМА који су, пре извесног времена, због пандемије вируса корона, физички пребачени у просторије Војномедицинског центра Нови Београд, врате у зграду ВМА и да се њихов рад нормализује. Писмо објављујемо у целисти:

Изражавајући захвалност војном здравству на свему што је учињено током ванредног стања и пандемије вируса корона, молимо вас да подржите процес нормализације рада војноздравствених установа, у складу са епидемиолошком ситуацијом и укупним приликама у здравству.

После преласка појединих кабинета са Поликлинике ВМА у просторије ВМЦ Нови Београд, настали су проблеми заказивања прегледа војних осигураника, који нам то свакога дана сигнализирају. Највише је проблема односи се на то што се не уважавају раније заказани прегледи, а нова заказивања се не обављају у складу са потребама осигураника. Догађа се да они дођу на преглед, а специјалиста није на свом радном месту. Свакодневни су проблеми и у телефонским контактима, јер у кабинетима нико не подиже слушалицу. Пацијенти праве гужву испред кабинета, што у време епидемије није препоручљиво, па би ваљало пронаћи боље решење.

Имајући на уму кораке који се предузимају у правцу нормализације рада, молимо вас да, у складу са потребама и могућностима, предузмете следећу меру:

По могућности да се што пре кабинети са Поликлинике ВМА физички врате у простор Војномедицинске академије и увезу у војноздравствени систем, како би се целокупна ситуација нормализовала и како би војни осигуранници на дуже стазе могли да заказују прегледе

Кабинети Поликлинике ВМА и даље у ВМЦ Нови Београд

ЧЕКА СЕ ПОВОЉНИЈА СИТУАЦИЈА

Начелник ВМА пуковник проф. др Мирослав Вукосављевић одговорио је на допис председника УВПС Љубомира Драгањаца у вези са повратком кабинета Поликлинике ВМА, који су у време епидемије пребачени на ВМЦ Нови Београд. Одговор начелника ВМА доносимо у целисти.

Захваљујемо на конструктивној критици коју сте нам упутили везано за недостатке у раду Поликлинике ВМА у просторијама ВМЦ Нови Београд. Задовољство ми је извести Вас да смо предузели мере и да је од 25.05.2020. године омогућено заказивање прегледа на кабинетима Поликлинике ВМА у Новом Београду а преко службе за заказивање прегледа ВМА. Омогућен је рад 17 кабинета, педијатријске стоматолошке и гинеколошке службе. Од 1. 6. 2020. године почеће са радом и кабинет за хематологију, биће омогућене и комплетне лабораторијске услуге. Кабинет за пулмологију нисмо у могућности да активирамо због заузетости наших пулмолога на другим дужностима.

Свакодневно вршимо процену епидемиолошке ситуације ради повратка кабинета Поликлинике у простор Војномедицинске академије. Спремни смо да реализујемо повратак чим се стекну повољни епидемиолошки услови.

Ради бржег решавања могућих проблема предлажем да будете у контакту са Начелником Поликлинике пк. асс. др. сц. мед. Радетом Прелевићем.

Обраћање председника УВПС Управи за војно здравство МО

ПОТРЕБНЕ СУ ПРЕЦИЗНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Председник УВПС Љубомир Драгањац упutio Управи за војно здравство МО писмо у вези са организацијом војноздравствених установа. С обзиром на интересовање војних пензионера и на питања која су покренута, допис доносимо у целисти.

Након укидања ванредног стања велики број војних пензионера и корисника војних пензија обраћа нам се питањима везано за остваривање права на здравствену заштиту:

Здравствени картони за кориснике здравствене заштите у ВМЦ Карабурма (пре свега Звездаре и Гроцке) пребачени су на ВМЦ Славија.

На дате телефоне скоро је немогуће заказати преглед, а долазак без заказивања је непредвидив јер и поред чекања од више сати тешко се може обезбедити пријем.

Скоро идентична ситуација је и са коришћењем специјалистичке заштите (на ВМА не примају, а на ВМЦ Нови Београд веома је тешко то остварити, без могућности да се обезбеде дијагностички поступци ако су потребни).

Посебан проблем је коришћење терцијалне болничке здравствене заштите. Пацијенти који су због веома озбиљних здравствених тегоба (малигних обољења, операције и других потреба) били заказани пре ванредног стања, враћају се са ВМА.

Молимо вас да нам због ургентности решавања овог проблема – елементарног права на коришћење здравствене заштите доставите прецизне информације:

Где и у које време може да се користе услуге примарне здравствене заштите (општа пракса, стоматологија, педијатрија, гинекологија)

Исто је питање и за специјалистичку здравствену заштиту и рад ВМА.

На које бројеве телефона и које време се може заказати преглед или добити информација.

Пензионери су и у овој пандемији корона вируса доказали да су веома одговорни, трпељиви и солидарни. Али сигурни смо да разумете хитност решавања ових проблема, те вас молимо за одговарајуће информације, како бисмо могли да са њима упознамо војне пензионере и кориснике војних пензија.

Новобеоградска организација помаже својим члановима

ОБРАДОВАНИ СТАРИЈИ ЧЛАНОВИ

На телефонској седници Општинског одбора УВПС Нови Београд, којом је председавао председник Божидар Бабић, одлучено је да се члановима старијим од 90 година и са месечним пензијама мањим од 40.000 динара, на име једнократне хуманитарне помоћи исплате новчани износи од по 2.000 динара.

Једногласном одлуком чланова Општинског одбора усвојен је закључак о додели помоћи за 46 чланова новобеоградске организације. Потом су чланови месних организација УВПС, уз мере заштите у односу на вирус корона, прибавили сагласност од оних којима је помоћ намењена. Њих 26 прихватило је помоћ, а десетак пензионера није било у својим становима, па се очекује да се у наредних месец дана јаве Општинској организацији УВПС Новог Београда. Десетак оних којима је помоћ намењена, одрекла се у корист другова који имају веће новчане проблеме.

Помоћ се додељује из прихода које остварује Општинска организација УВПС Нови Београд и биће, до краја маја, уплаћена на текуће рачуне војних пензионера којима је и намењена.

Председник Александар Вучић уручио војне заставе 72. и 63. падобранској бригади

ДВЕ НАЈЕЛИТНИЈЕ ЈЕДИНИЦЕ НАШЕ ВОЈСКЕ

Увек сте примали први и најтежи удар. Увек сте били уз свој народ.

И када нико други није желео да оде на одређена бојишта, припадници 63. падобранске и 72. специјалне бригаде увек су тамо ишли. Ви сте најхрабрији део нашег народа, ви сте најбољи део нас – рекао је председник Вучић истичући да је поносан на чињеницу да може припадницима бригада да врати „заставе поноса, заставе части“, које су симбол слободе, независности, части и образа Србије.

Председник Републике и врховни командант Војске Србије Александар Вучић, министар одбране Александар Вулин, начелник Генералштаба Војске Србије генерал Милан Мојсиловић, министри у Влади Републике Србије, представници МУП-а, верских заједница, локалне самоуправе, Министарства одбране и Војске Србије и бројни гости присуствовали су 14. јуна свечаности уручења војних застава поводом формирања 72. бригаде за специјалне операције и 63. падобранске бригаде у Спомен-комплексу „Други српски устанак“ у Такову.

Председник Вучић заставу 72. бригаде за специјалне операције уручио је команданту јединице бригадном генералу Мирославу Талијану, који је био ратни заменик команданта Батаљона за противтерористичка дејства „Соколови“. Заставу 63. падобранске бригаде, председник Републике уручио је њеном команданту пуковнику Ненаду Зоњићу, некадашњем члану ратне команде 63. падобранске бригаде.

Обраћајући се присутнима председник Вучић је рекао да су 72. бригада за специјалне операције и 63. падобранска бригада две најелитније јединице наше армије, које су увек биле на бранику отаџбине и којима су се људи у Србији увек поносили.

Увек сте примали први и најтежи удар. Увек сте били уз свој народ. И када нико други није желео да оде на одређена бојишта, припадници 63. падобранске и 72. специјалне бригаде увек су тамо ишли. Ви сте најхрабрији део нашег народа, ви сте најбољи део нас – рекао је председник Вучић истичући да је поносан на чињеницу да може припадницима бригада да врати „заставе поноса, заставе части“, које су симбол слободе, независности, части и образа Србије.

Залог и обавеза

- Заставе 72. специјалне бригаде и 63. падобранске бригаде никада не смеју да падну непријатељу у руке. Ви сте ти који сте у тим застavaма добили залог, обавезу, али и опомену за све нас, да док је тих застava, док су оне уздигнуте, дотле и ми и Србија постојимо – поручио је Вучић.

За уручивање оваквих застava не постоји боље место од Такова, истакао је председ-

ник Вучић, подсетивши да је на том месту Милош Велики подигао Други српски устанак.

- Ми данас не позивамо никога у рат, али уручивањем ових застava јасно кажемо свима да ћемо чувати мир и стабилност, али да ћемо бити јаки и све јачи и да ћемо бити несаломив орах за свакога ко покуша да га поलोми – нагласио је председник Вучић, истичући да је војска данас снажнија него што је била раније.

- Снажнија пре свега због вас, због тога што сте и боље опремљени, али не само једнако, рекао бих још више, што сте спремни да штитите и чувате нашу отаџбину. Ове заставе које сам вам уручио много значе јер узети ту заставу, заставу Србије, слободе, традиције, историје, сваке кости којом је шивена, сваке капи крви која је дала боју – од тога веће части и веће обавезе нема – нагласио је председник Србије и подсетио на чињеницу да се никада није догодило да се неко од припадника 63. падобранске бригаде није одзвао позиву отаџбине.

- Хоћу да једну посебну поруку пренесем нашим ветеранима. Хвала вам што сте данас овде, са нама, што ћете увек и убудуће бити са нама, не само на манифестацијама, већ увек када је то отаџбини потребно. Хвала вам за све што сте до сада за отаџбину учинили. Ми се вас не стидимо. Ми се вама поносимо – поручио је председник Вучић и додао да ове речи нисмо смели да изгово-

римо 20 година, али их изговара данас јер је јасно „да је Србија данас и снажнија и поноснија и да је дошло време да вратимо дугове, макар дугове части и да кажемо једно велико извините онима који су нашу родну грудку штитили, а према којима смо се односили не само немарно и нехајно, већ неретко и неправично“.

Председник Вучић је свечаности имао само једну команду за официре, подофицире и војнике.

-Да живите за те заставе и те заставе никада, никоме не смеју у руке да падну. Да будете ту као гарант, као стуб, као брана, јер је то једини начин да оне никада не буду пободене и остављене на бојном пољу. Да их штитите и чувате као што штите све нас, да волите ову земљу и сваког човека у њој, свесни да је ваша застрада - застрада нашег народа, наше отаџбине, она под којом заједно стојимо – истакао је врховни командант Војске Србије.

Војска је срж државе

Он је нагласио да нам је мир данас потребнији него икада, а „могућ је само док ове заставе стоје високо, не као претња, већ као доказ да смо постали земља које нико не мора да се боји, али која никада никога неће хтети и морати да се плаши“.

- Те заставе, не само да чувају већ и враћају нашој Србији све оно што смо толико пута изгубили, а највише понос својом отаџбином, историјом и родом. Ове заставе значе да смо и даље ту, да су нам чела подигнута и да смо достојни славе предака и будућности оних за које ове заставе чувамо. Ви и ове заставе сте гарант безбедности, сигурности сваког новог сутра и сваке нове деце колевке. И када узмете ове заставе знајте да смо вам са њима дали и своје срце и отаџбину, вама у које верујемо зато што сте веру заслужили и вама за које знамо да сте ту да положите сваку жртву за грађане Србије, за нашу Србију – поручио је Вучић и нагласио да су они то показали небројено пута „стојећи тамо где нико други није смео да стоји“.

- Зато вам данас са овим застava предајемо и захвалност Србије, наше Србије и нашег народа, нације која се коначно поново сетила да војска није само оружана сила које се треба одрећи зарад туђег интереса, него да је сама срж, суштина постојања државе и уз то слободе и достојанства које носи свака застрада, а поготово ове – истакао је председник Вучић, подсећајући да зато

У дефилеу су учествовали и ветерани две прослављене бригаде

последњих година чинимо све да војску боље опремимо, да дамо веће плате, изградимо станове, побољшамо услове у којима њени припадници живе и раде и да „нећемо с тим престати, знајући да и ви никада нећете бити неспремни и на мраз и на снег, лед, кишу, блато, зној, сузе, крв, за своју мајку, своју отаџбину, за Србију“.

Председник Вучић је нагласио да све његове поруке и све што је изговорио „стају у једно“.

Ви сте ти који чувате нашу земљу, који штитите Србију. Чувајте ове заставе које сте добили, после 20 година те заставе су вам враћене и враћене су после много проливене крви, зноја и после политике наше срамоте, губитка образа, али и данас када се поново враћамо слободарским традиционалним вредностима, могу само да вам кажем: будите оно што сте увек били, чувајте Србију, чувајте Србију, чувајте Србију. Живела Србија – поручио је председник Републике и врховни командант Александар Вучић.

Председнику симбол војничке части

На свечаности је начелник Генералштаба генерал Милан Мојсиловић, у име свих припадника Војске Србије, уручио је председнику Републике и врховном команданту Војске Србије Александру Вучићу официјерску сабљу, „симбол војничке части, морала и слободарске традиције“ за, како је нагласио, посвећеност, однос према Војсци Србије и за бригу коју испољава за сваког припадника Војске Србије.

Командант свечаности и ратни командант 63. падобранске бригаде генерал-мајор Илија Тодоров, указујући на значај данашње свечаности, подсетио је на речи војводе Степе Степановића да је „застава највећа светиња војничка, свето знамење војничке части и дужности, војничке славе и поноса“.

– Она нас подсећа на нашу заклетву, подсећа нас на нашег двоглавог орла, вије се поносно изнад наших глава и прати нас свуда. Зато је овај дан за наше две елитне бригаде велики и историјски – истакао је генерал Тодоров. Он је, такође, нагласио да 72. бригада за специјалне операције и 63. падобранска бригада, овим уручењем војних застава, заокружују организацијске промене којима им је на основу одлуке председника Републике Србије, враћено старо име и статус какав заслужују.

– Две херојске и ратне јединице, обе формиране у тешким временима за нашу земљу и народ – 63. падобранска у октобру 1944, а 72. специјална бригада у јуну 1992. године – увек су биле прве на бранику отаџбине. За показану храброст и учињена херојска дела током извршења борбених задатака обе јединице су одликоване, 63. падобранска бригада – Орденом народног хероја и 72. специјална бригада – Орденом ратне заставе првог степена. И данас, када су им уручене војне заставе, припадници наших специјалних јединица Војске Србије стоје поносни, свесни да су део елитног строја са славном војничком и ратничком традицијом – нагласио је генерал Тодоров, додајући да су велику част да им, на овом

историјском месту, заставе уручи председник Републике Србије, свакако заслужили.

Свечаност је настављена дефилеом јединица, током кога су могли да се виде ваздухопловни ешелон јединица Ратног ваздухопловства и противваздухопловне одбране Војске Србије и пешадијски ешелони 72. бригаде за специјалне операције и 63. падобранске бригаде. У подешелонима су били и ветерани те две јединице, које су чинили учесници ратова деведесетих година, противтерористичких операција 1998. године и учесника у одбрани од НАТО агресије 1999. године.

На небу над Таковом виђен је налет групе борбених хеликоптера Ми-35 и лаких вишенаменских хеликоптера Х-145М, налет групе ловачко-бомбардерских авиона Орао из 98. ваздухопловне бригаде, као и налет групе ловачких авиона МиГ-29 из 204. ваздухопловне бригаде.

Завршетак свечаности обележио је демонстративни скок падобранаца екипе „Небеске видре“ припадника 63. падобранске бригаде, новонабављеним спортским падобранима типа „крило“, са висине од 1.500 метара из ваздухоплова Ми-8, на слободно дејство, који су небом пронели заставе Републике Србије, Војске Србије, 72. бригаде за специјалне операције и 63. падобранске бригаде.

Председник Вучић и присутни на свечаности затим су обишли изложено савремено наоружање и војну опрему, где је био и модернизовани тенк М-84.

Први контакт са зараженима, када је вирус био најснажнији, имали су Војска Србије и МУП на граници и у прихватним камповима. Без обзира на то да ли су били војни лекари, санитарци, ветеринари, полицајци или било који други припадници војске, сви су имали задатак да прихвате наше земљаке у повратку из земаља у којима је епидемија била на врхунцу. Имали смо случајеве да наши грађани, често и заражени, скидају маске војницима јер хоће да оду из кампа, војници су спасавали животе повређенима у саобраћајним несрећама не размишљајући да ли могу да се заразе, било је напада на медицинско особље које су штитили војници. Имали смо случај да комплетно особље дома за старе у Борчи није дошло и оставило је штићенике без неге и хране и да у целом објекту све док надлежни нису успели да реше проблем буде само војска задужена за обезбеђење, открива у интервјуу за „Политику“ министар одбране Александар Вулин.

Сва је прилика да се назире крај ванредног стању проглашеном због епидемије вируса корона. Како су, здравствено, кроз овај период прошли припадници Министарства одбране и Војске Србије, да ли је нека особа, из Вашег службеног и приватног окружења, била заражена?

Прави одговор ћу моћи да дам тек када се све заиста заврши, до тада није умесно да дајем изјаве о томе. Неки од мојих најближих сарадника су били инфицирани или су морали да буду у карантину, самоизолацији или на Београдском сајму. Сада су добро. Моји родитељи, деца и супруга су се придржавали забране изласка. Сергеј и Олег једва чекају да виде бабе и деде, а Наташа и ја да се видимо мало мање.

Да ли ово искуство указује да су нам неопходне неке измене у систему одбране, на пример јачање јединица АБХО или организације цивилне одбране, пре свега јединица цивилне заштите које су данас при МУП-у Србије?

Током реформи војске од 2005. до 2007. године АБХО компонента је плански умањена скоро до уништења. До укидања корпуса и армија, на нивоу војске имали смо бригаду АБХО, свака дивизија је имала чету, бригада мешовити вод, а батаљон одељење АБХО. Сада имамо само један батаљон, размештен у Крушевцу. Великим залагањем свих припадника 246. батаљона АБХО надокнађен је мањак људи и опреме, велику помоћ су нам пружили припадници АБХО заштите Западног војног округа Оружаних снага Руске Федерације. Залагаћу се за промене које ће обухватити и враћање АБХО компоненте у јединице, али и бројне друге промене у организацији наше војске. Није логично да су

Александар Вулин, министар одбране

ПАНДЕМИЈАЈА ПОКАЗАЛА ДА НАМ ТРЕБА ЈАЧА АБХО

Модуларни модел војске која пре служи за мировне мисије или учешће у интервенцијама под туђом командом није модел који је потребан војсци Србије и доктрини војне неутралности. Модуларни модел значи да се тенкисти и пешадија сусрећу по први пут у рату, а до тада се обучавају и увежбавају независно једни од других. Искуства из Сирије, па и грађанских ратова у СФРЈ, нас уче да нема успешне употребе тенкова без механизоване пешадије, а то није могуће без другачије организације, обуке, доктрине. Војник у рату, може само оно што научи у миру.

нам све четири бригаде исте и по саставу и по опреми и по наоружању а свака од њих покрива сасвим другачији простор и у случају рата мора да одговори на веома различите задатке. Свака јединица мора да буде у стању да се самостално бори са минималном помоћи која долази из других састава.

Модуларни модел војске која пре служи за мировне мисије или учешће у интервенцијама под туђом командом није модел који је потребан војсци Србије и доктрини војне неутралности. Модуларни модел значи да се тенкисти и пешадија сусрећу по први пут у рату, а до тада се обучавају и увежбавају независно једни од других. Искуства из Сирије, па и грађанских ратова у СФРЈ, нас уче да нема успешне употребе тенкова без механизоване пешадије, а то није могуће без другачије организације, обуке, доктрине. Војник у рату, може само оно што научи у миру. Осим војске за успешну борбу са било којом катастрофом потребна је и што шира обука становништва. То није могуће спровести само кроз Министарство одбране. Зато је потребан организован рад читаве државе. Након поплава и вируса не верујем да треба објашњавати зашто сви морамо да будемо спремнији него што јесмо.

Било је тешких ситуација за војнике који обезбеђују мигрантске кампове, употребљавано је оружје - испалени су хици упозорења. Укратко, шта се десило у тим случајевима, шта је урађено да би се ситуација смирила и да ли ће мигранти који су изазвали реакцију војника бити правно процесуирани?

У два одвојена инцидента припадници 72. бригаде за специјалне операције морали су да употребе оружје. Испалени су хици упозорења и спречено је масовно бекство и контакт руље са нашим припадницима. Када се десио покушај напада у Крњачи затекао сам се баш у том кампу и рекао сам нашим припадницима да нико не сме да им отме пушку и нико не сме да повреди нашег војника. Тако је и било. У једном од кампова приликом пресељења мигрант је ставио нож под грло свом детету и претио да ће га заклати. Полуделог човека је смирио и разоружао поручник који се никада раније није сусрео са таквом ситуацијом. Војска Србије је уз минимал-

Сада имамо „кубове” које модернизујемо, „панцир” који је у својој класи најбољи на свету а далекоменетни систем ПВО у нашој војсци је следећи корак

Припадници АБХО ВС, током епидемије вируса корона, били су ангажовани на пословима дезинфекције болница и њима прилазних путева

Неки од мојих најближих сарадника су били инфицирани или су морали да буду у карантину, самоизолацији или на Београдском сајму. Сада су добро

ну употребу силе обезбедила 20 кампова са преко 8.000 људи, који не желе да буду у њима. Тако смо заштитили мигранте али и наше становништво. Да није било тако 8.000 људи би лутало Србијом у време пандемије и полицијског часа. Полиција би поред свих својих обавеза још морала да их хвата по улицама. Сви који су одговорни за покушаје бекства и нападе на војнике су процесуирани. Показали смо хуманост, али не и слабост.

Упркос епидемији, Војска Србије је наставила обуку. Обављена су гађања из хеликоптера, артиљерије... Да ли се после укидања ванредног стања наставља обука резервиста укључујући и оне који су служили цивилни војни рок или нису служили војску уопште?

Врховни командант Војске Србије Александар Вучић нам је издао наређење када је уведено ванредно стање, и оно је гласило да Војска Србије мора на себе да преузме велики део обавеза у борби са виру-

сима али не сме да допусти умањење борбене готовости и губитак било које способности. Небо над Србијом су сваког дана чували и авијација и ПВО, све јединице Копнене војске су биле спремне да испуне своје задатке. Пред историјом нема оправдања ако нисте заштитили своју земљу, 1915. тифус није спречио војску да се бори, 2020. ковид није умањео борбену готовост наше војске.

После укидања ванредног стања уложићемо још веће напоре у процес обучавања. Мали део оних који су служили цивилни војни рок у домовима здравља позвали смо да помогну у војним болницама Карабурма, Ниш и Нови Сад. А лица која су старија од 30 година, а нису служила војни рок, прекинула су обуку пет дана пре полагања заклетве због опасности од епидемије. Сви су отпуштени као потпуно здрави. У наредном периоду, када се стекну услови, позваћемо их на дослужење. Позивање у резер-

ву оних који нису служили војску дала је одличне резултате. Од њеног увођења до сада кроз обуку је прошло око 1.000 лица, а одзив се кретао од 94 до 98 одсто. Посебно желим да истакнем допринос војника на добровољном служењу у борби са вирусом. Они су поставили све привремене болнице, припремили болницу на Карабурми, помагали у одржавању привремених болница на Београдском сајму, у Новом Саду, Нишу... Свако од њих је могао да оде, и сваком је пружена могућност да прекине са служењем, ниједан није отишао.

Последњих година спроведене су велике набавке наоружања и опреме за Војску Србије. Шта се још очекује од испорука из иностранства, када стижу француске ракете ПВО малог димета „мистрал”, да ли ћемо дочекати оно што се очекује још од 1999. године – ракетни систем ПВО великог димета?

Набавке наоружања нису ни једноставне ни брзе. Оне нису чак ни само економска одлука. Све што смо наручили се припрема за испоруку и биће нам достављено у складу са уговором.

Политика председника Вучића о војној неутралности одредила је и наше опремање. Ми морамо да будемо способни да сами себе заштитимо јер то нико други неће учинити за нас. То значи да и наша ПВО мора бити обновљена. Сада имамо „кубове” које модернизујемо, „панцир” који је у својој класи најбољи на свету а далекоменетни систем ПВО у нашој војсци је следећи корак.

Милан Галовић

Извор: Политика

„МИГОВИ” ИЗ БЕЛОРУСИЈЕ СТИЖУ ПОЧЕТКОМ СЛЕДЕЋЕ ГОДИНЕ

Када ће бити комплетирана ескадрила надзвучне авијације, односно када стижу четири „мига 29” из Белорусије које је ова земља поклонила Србији?

Неће бити кашњења, све је у складу са договором врховних команданата Вучића и Лукашенка. Почетком идуће године „мигови” из Белорусије ће бити у саставу нашег ратног ваздухопловства.

Рад и активности УВПС у условима ванредног стања

ЖИВОТ НИЈЕ СТАО

Иако је много фактора ограничавало спровођење најважнијих докумената организације, нарочито примену годишњих планова рада, вештим маневром, одлучним и добро реализованим акцијама, уз ангажовање најодговорнијих руководства, УВПС је положило испит зрелости, не допустивши да стихија завлада месним, општинским и градским организацијама

Ситуација коју је проузроковао вирус корона дошла је ненадано, брзо и без наговештаја званичника. Проглашена је ванредна ситуација, а да нису најављене до сада најстрожије мере примењене код особа старијих од 65 година. Тиме су пресечене мере које је требало спровести по дубини организације, како би се испоштовале све мере које је прописала држава, а да се на другој страни испуне обавезе организације у примени програмских активности и овогодишњег плана рада месних, општинских и градских организација, с једне и „централе“ УВПС, на другој страни.

Проглашење ванредног стања био је шок за многе војне пензионере. Одјекнуло је то осорно, грубо, тешко, уз дозу страха, ретко и панике, али шта је – ту је. Требало се прилагодити ванредним околностима, јер организација никако не сме да стане.

У одговору на питање како је УВПС извршавало своје статутарне обавезе и програмске задатке током ванредног стања у земљи издвајају се две целине. Прва је она што се односи на рад највиших тела наше организације, дакле Скупштине, Главног одбора и Извршног одбора ГО УВПС. Друга се односи на активности организације која се одвијала у општинским и градским, односно у месним организацијама.

Кључна чињеница било је проглашење ванредног стања у земљи, а у оквиру њега потпуна изолација особа старијих од 65 година. Саопштења о томе деловала су као да ће се ситуација брзо стабилизирати, али су епидемиолози, вирусолози и имунолози непрестано упозоравали о дугом путу до истребљења опасног вируса. У централни Удружења све особе ангажоване на извршавању задатака старије су од 65 година, тако да нико није могао да се нађе у просторијама које користи наша организација.

У сталном контакту

УВПС се већ 16. марта огласило саопштењем које је објављено на сајту, а као

акт упућено је и општинским и градским организацијама УВПС. У њему је наведено да чланови треба да се придржавају мера које је прописала држава, затим је обзнањена забрана окупљања у просторијама УВПС и организованих путовања. Нижи нивои организовања упућени су на сопствене процене и на повремени долазак челника тих организација у просторије ради решавања хитних питања и прегледа приспеле поште. Наложено је да се контакти одржавају путем телефона, а и да се извештаји подносе такође телефонским путем. Слање поште, како је регулисано, обављаће се путем и-мејлова. Саопштено је да ће о снабдевању лековима чланови бити накнадно обавештени.

Очекивало се да ће објекти Војске Србије у којима је Удружење добило на употребу просторије за рад бити и даље доступни руководством и члановима организација, али тако није било, осим једног броја. У неким домовима ВС чак су одузети кључеви од просторија које је користила наша организација. Наступили су тако веома тешки услови за активности наше организације. Испоставило се да је требало понети кућама деловодник, печате, неопходну документацију, па чак и рачунаре, јер је само тако могло деловати исправно.

Просторије УВПС у Београду више нису могле да се користе, па су ангажовани по повремено-привременим пословима били принуђени да делују из својих станова. Нажалост нису понети сви уређаји, реквизити и документи, тако да је део активности био паралисан, а део је у потпуности стао. То је и нека врста поука из ванредне ситуације, јер како смо током старешинске каријере учили – нема безизлазних ситуација. Дакле, пре ванредног стања треба планским документима предвидети одвијање сваке активности, а уколико нека од њих није неопходна, онда предвидети да се током ванредног стања привремено угаси.

Показало се да је интерна телефонска мрежа одиграла своју праву улогу јер је омогућила бесплатно комуницирање уну-

тар организације. Путем телефона су подношени извештаји, постављана су питања, дељени савети, одашиљане текстуалне инструкције за рад. Можда је требало прописати временски интервал у којем су општинске и градске организације ваљало да се јављају са извештајима. Садржај извештаја, разуме се, обавезно формализовати по тачкама. Такође би свакога дана требало одређивати једног члана Извршног одбора који би, посредством телефона или рачунара, примао извештаје, обрађивао их и збирно их саопштавао председнику УВПС, који би потом одлучивао у ком обиму податке објавити на сајту удружења.

С обзиром на чињеницу да ангажовани по повремено-привременим пословима нису били обучени да користе корпоративне и-мејлове (посредством МТС), председник УВПС је донео одлуку да званичан и-мејл УВПС буде онај који користи Редакција „Војног ветерана“ (uvps.veteran@gmail), па је то и објављено на сајту Удружења.

Писма су путовала електронским путем

Услед недостатка деловодника, немогућности да акт буде потписан (забрана кретања особама старијим од 65 година) и осталих проблема техничке природе, УВПС је обављало кореспонденцију на основу претходне телефонске и електронске комуникације председника Удружења и главног и одговорног уредника „Војног ветерана“, да би онда електронским путем била акта упућивана на електронску адресу примаоца. Акта према државним институцијама и организацијама упућивана су на меморандуму нашег удружења, без потписа, печата и редног броја, али уз напомену примаоцу да је то учињено због придржавања мера државе. С тим у вези није било проблема, тако да је тај начин обраћања био прихваћен, а од институција којима смо се обратили добили смо и одговоре, што је и својеврсна потврда да

је такав начин комуникације прихваћен.

Основни задатак организација УВПС била је брига о људима. Општински и градски одбори у унутрашњости земље били су обавештени да на најефикаснији начин организују доставу лекова војним пензионерима старијим од 65 година који су сами јер су им деца у неком другом делу земље или живе у иностранству. Ангажовани су чланови УВПС млађи од 65 година или деца колега. Према до сада приспелим подацима, мере су биле ефикасне. Карактеристичан пример је новосадска организација, где су старије колеге лековима снабдевали председник и потпредседник Градског одбора УВПС. С обзиром да је реч о „младим“ пензионерима они су и даље у време када су чланови навикли да дођу, управо били у просторијама удружења, пружајући им услуге, дајући им информације и упутства.

У Београду је ситуација била нешто тежа, тако да се Удружење за помоћ обратило Управи за традицију, стандард и ветеране. Укинута је градски саобраћај, а многи пензионери тешко су могли да се домогну војномедицинских центара. Новобеоградска организација се усредсредила управо на појединце којима су били потребни лекови. Решењу су допринели и спортисти Војске Србије који су се пријавили за волонтерске послове, па су ангажовани за снабдевање лековима војних пензионера старијих од 65 година. Када нису могли спортисти, снабдевање су обављали цивилна и војна лица Управе за традицију стандард и ветеране. Успостављен је и механизам пријављивања коме је помоћ потребна, обрада података и њихово преношење путем телефона Управи за традицију, стандард и ветеране. Овај начин доставе лекова показао је и ефикасност и оправданост.

Општинске и градске организације УВПС су преко месних одбора имале за задатак да повремено контактирају своје чланове, да их ободре и утврде у каквом су здравственом стању и да ли им је потребна каква помоћ. Та обавеза је у неким срединама обављана добро и редовно, а из извештаја (обавеза организација на нижем нивоу до 20. јуна) ће се накнадно сазнати како је та обавеза извршавана у остатку организација. У контакту са неким представницима градских и општинских организација забележене су реакције из тих средина типа да не могу ништа да организују, да су у општинским (градским) одборима сви старији од 65 година. Средом таквих организација је веома мали број. Насупрот њима већи део руководства је већ био предузео мере, а инструкције и савети из централе организације, како су изјавили, добро су им дошли.

Дежурства у средиштима организација

Сомборска организација је обезбедила да војни пензионери телефонским путем обезбеде рецепте за редовне терапије, који су их чекали на пријавници касарне у којој се налази војни лекар. У Ужицу Општински одбор УВПС често је са члановима комуницирао путем телефона, при чему је у средишту пажње било здравствено стање чланова, њихове потребе за лековима и снабдевање намирницама. Придр-

жавали су се прописаних мера изолације и заштите. По престанку ванредног стања, окупљање чланова сведено је на минимум, а тренутно се руководство бави реорганизацијом УВПС.

Од 146 чланова у Зрењанину старијих од 65 година, њих десет изразило је потребу да им се пружи помоћ. Предузетим мерама обезбеђена им је помоћ у снабдевању лековима и основним животним потрепштинама. У просторијама удружења наизменично су радили секретар и благајник Општинског одбора.

Карактеристичан је рад Општинске организације у Параћину. Одмах се прешло на телефонски контакт са члановима, а свим члановима су саопштени бројеви телефона изабраних лекара. Са члановима се контактирало путем и-мејлова и адреса на фејсбук налогу. Редовно су преношена обавештења Штаба за ванредне ситуације општине Параћин о организовању службе лицима старијим од 65 година са бројевима телефона, укључујући и бројеве телефона представника Савета МЗ као повереника Штаба за ванредне ситуације. Редовно су обавештавани о томе шта препоручује или захтева УВПС.

Обезбеђено је да ЗУ апотека „Браћа Филиповић“ и Градска апотека у Параћину бесплатно достављају лекове војним пензионерима старијим од 65 година на територији целе општине. Посредована су обавештења о раду продајнице, затим када теже болесни могу да буду примљени у Војну болницу Ниш и Војномедицинску академију. Нису биле без значаја ни информације како код Управе општине Параћин обезбедити дозволу о кретању у време полицијског часа, чак и то како код Црквене општине преузети Свете водиче за Васкрс. Двојици чланова којима је било потребно обезбеђене су геронто домаћице. Војном пензионеру који, због година живота, није могао да се креће, председник Општинског одбора је лично отишао у Нови Поповац по рецепте и лекове. Свим претплатницима благовремено је достављен нови број „Војног ветерана“. Из Параћина је покренута и иницијатива да се „Војни ветеран“ у електронском облику објави на сајту УВПС.

Секције за помоћ старијима

Параћинци предлажу да се у градским и општинским организацијама формирају секције за помоћ војним пензионерима старијим од 65 година, да се напише одговарајуће упутство у режији и уз одлуку Главног одбора УВПС. Такође предлажу да се за заинтересоване чланове организују краћи курсеви за рад на рачунару, како би се што већи број војних пензионера умрежило.

Сајт УВПС, током пандемије, преузео је информативну улогу, јер је готово свакодневно објављивао по неколико садржаја информативног, саветодавног, инструктивног и регулаторног карактера. Укупно је објављен 51 прилог, што је у односу на редовно стање десетак пута више. Практично, чланови УВПС и сви они који су походили сајт имали су на располагању све информације у вези са борбом против вируса и како могу да разреше личне проблеме проузроковане епидемијом вируса. У сервисним информацијама могли су да пронађу бројеве телефона на које су мо-

гли да се обрате како би разрешили неки од проблема. Општинским и градским организацијама омогућено је да путем сајта саопштавају обавештења члановима и информације о свом раду, али они то нису у довољној мери користили. Посебно истичемо општинску организацију Вождовац – Савски Венац, из које је потекло неколико предлога, а њихови извештаји били су садржајни. Све је на сајту рађено он-лајн, што даје већи значај ономе што је представљено на том електронском медијуму.

Чланови су редовно, путем сајта, обавештавани шта Удружење предузима како би разрешило проблеме својих чланова. Објављени су садржаји аката упућиваних Управи за традицију, стандард и ветеране и Управи за војно здравство. Редовно су представљена обавештења Управе за војно здравство, Војномедицинске академије и војномедицинских центара, односно све оно што је корисно, а о томе је сазнала редакција из својих извора. Објављено је и саучешће преминулог од короне вируса доктора Лазића, познатог ратног хирурга. Такође је на сајту обзнањен предлог удружења да се доктор Лазић одликује високом државним одликовањем.

„Војни ветеран“ у марту није могао да буде припремљен и одштампан благовремено, то јест по устаљеној динамици. Основни разлог је што су чланови редакције старији од 65 година, а штампариија с којом Удружење има склопљен годишњи уговор није могла да испуни своју обавезу. Наиме, власник штампарије је такође старији од 65 година, па се дуго није усуђивао да преузме штампање гласила. Први број објављен је крајем априла (број 194), а други (195) је из штампе изашао 18. маја, тако да ће убудуће „Војни ветеран“ да излази у терминима приближно оним редовним.

Потребни и анализа и синтеза

По проглашењу престанка ванредног стања, председник УВПС је путем сајта и „Војног ветерана“ објавио акт о регулисању рада организације док се епидемиолошка ситуација не стабилизује. Тим актом одређен је рад на даљину, установљења су дежурства у просторијама Удружења и комуникација путем редовне поште, електронском поштом и путем телефона. Општинске и градске организације су обавезане да до 20. јуна доставе извештаје о раду током ванредног стања. Када ти извештаји буду приспели у централу удружења, моћи ће да се формира комплетан извештај о раду УВПС током ванредног стања.

Све у свему, ванредна ситуација изискује свестрану, детаљну и продубљену анализу. Када се све буде установило, биће веома важно истаћи искуства, поуке и обавезе којих се треба придржавати у наредном периоду на свим нивоима, посебно за поједине степене организовања УВПС. Вероватно ће бити потребно и да се сачини упутство о деловању Удружења у ванредној и ратној ситуацији, чиме би се олакшао посао наредним генерацијама старешина које ће предводити УВПС.

3. Пешић

Како живе и хране се стогодишњаци

КЉУЧ ДУГОВЕЧНОСТИ У ИСХРАНИ

Људи који су прешли 100 година живота, из разних крајева света, говоре шта је главни фактор да се преживи век

Канађанин Хари Мак Донел своју виталност и дуговечност тумачи правилном исхраном. „Човек копа властити гроб својим зубима - воли у жели да каже када критикује оне који воле много да једу, а и оне који много не једу, али једу без плана, све оно што им допадне руке“, каже он. По Донелу људски организам је као савремена зграда.

Са Маковим мишљењем слаже се данас и модерна медицина, јер фактор исхране ставља међу прва објашњења људске издржљивости и виталности. Мак Донел није учен човек, али је од својих старих који су рођени у Ирској, слушао да је за здравље и дуг живот веома важна култура исхране, то јест, од раних дана уношење у равномерну мери у организам свих састојака потребних људском телу. Комисија која продужује дозволе за таксисте у Канади добијала је извештаје лекарске комисије из којих се видело да Мак упркос томе што је прешао 90. годину живота има вид, рефлексе и слух који не заостају за младим возачима.

- За све то треба да захвалим томе што сам у организам уносио доста меса, воћа, поврћа и никад се нисам прејео. Дуван је пушио до 97. године, а онде, га је по лекарском савету оставио.

Јошуа Верикиа тврди да је јела много воћа и поврћа и много се кретала. „Ја сам одгојила много десе, па сам тиме највише била и заузета. Живот крај деце и унука увек ме чинио срећном, али ако ме питате како сам одржала виталност, рећи ћу вам да сам од детињства редовно узимала довољне количине свежег воћа и поврћа, нарочито воћа, а исто тако и кретала се на свежем ваздуху. Моја јутра почињу доручком од свежег воћа. Од увек верујем у снагу воћа. Пре подне бих радила у кући, али бих увек нашла времена да изађем на ваздух и прошетам, обично са децом. Када су моја деца одрасла, чувала сам унуке или праунуке, а често бих чувала и децу суседа, јер како сам рекла, деца су ми увек била пријатељи.

Цео дан у покрету

И дан данас, у стотој години, ноге ме нису издале, па правим краће шетње. Док сам била јача и млађа нисам знала шта значи седети са столом и причати са другим женама. По цео дан сам била у покрету. Кефа се пила пет минута и одмах се посао настављао. Ево видите, ово је слика од пре десет година. Тада сам имала снаге да идем на куглање, јер сам без потешкоћа могла дизати и бацати куглу тешку шест килограма. И данас бих то могла, али уз опасне напоре. Зато сада уживам

Улога жена у животу мушкараца веома је важна

плодове ранијег кретања и активности мишића, јер сам деценијама све мишиће држала у покрету, па сада нема опасности од деформације или одумирања.

Кигрин Хокинс је пензионисани грађевински радник. Каже: „Никада се нисам бавио туђим пословима, оговарао друге или стављао нос у туђе животе. Зашто пушим цигаре у 102. године живота, питате? Ето, пушим откако знам за себе и ништа ми није. Кашљао сам и посетио лекара. Престани с пушењем, срце ти слаби. Нећеш дуго живети, рекао ми је лекар. Ето, видите, тај лекар је умро пре 50 година., а ја сам жив и још увек пушим, и то три до четири цигаре на дан. Моја животна паролa увек је била: гледај властита посла и не мешај се у туђ живот. Видите ли ону таблу на зиду. Чувам је од, сво, своје 15. године. Погледајте шта на њој пише: О, господе, помози ми да овај дан пуно не причам и држим уста затворена! Људи данас много причају, непотребно се замарају туђим бригама, па тако испада да стално кукају и не виде шта је лепо у нелепом. Не живимо само у инфлацији новца него и у инфлацији речи и оговарања, Ја

сам се увек држао подаље од људи по ономе - мање илузија, мање разочарења.

Иначе сам тешко радио у животу. Као дечак мешао сам цемент и то не у машини. него лопатом, Тада није било машина за мешање цемента. Свашта сам доживео и преживео, Био сам војник, у шпанско-америчком рату. Био сам у Јужној Африци у рату против Бура. Тридесетих година сам био синдикални функционер у Чикагу. Од већих болести преболео сам артритис. Набасао сам на доброг лекара који ми је рекао „Ако хоћеш да се излечиш, удри строгу дијету. Забрави да је постојало бело брашно, месо, штапићи и рафинирани шећер! Артритис ће нестати“.

Тако је и било, Питајте у граду за мене, свако ће вам рећи: „Па то је онај синдикалиста што пије само млеко!“

Хосе Линдо је земљорадник из Гватемале, који је доживео старост од 107 година. Када су га на последњем рођендану питали за тајну његове дуговечности, он је одговорио: за дуг живот потребно је радити, радити и радити и рано ићи на починак.

Рад, а не кафане

- Ја сам доживео 107. годину јер сам увек био тежак радник. Баш тако су ме још у младости прозвали: Хосе, тешки радник! Ја бих и сада радио, али ми деца не дају. Кажу да сам спор и да им у пољу само сметам. Мој живот је прошао у раду и то није фраза. Никад нисам проводио ноћи у кафанама, нити се дружио са неваспитаним дечама. Око мене су царовале туче, а ја се не сећам да сам се икад с неким у животу потукао. Живео сам мирно, радно и повучено. Увек се знало када ћу у кревет, и када ћу ујутро устати, Видите, мени пољопривредна машинерија није донела срећу. Био сам неспретан око трактора и косилица, па сам у несрећи 1964. године изгубио обе ноге, Тад ми је било 93 године и морао сам да се повучем са ливада.

Нисам никад био теже болестан и никад нисам ишао код лекара. Увек сам био сиромаш, али не могу рећи да сам зато увек био и несрећан. Без обзира на сиромаштво, био сам више срећан него несрећан. Моје највеће богатство је моје здравље, а кад се сетим да ми је отац живео као роб, онда сам ја заиста срећан према њему. У 13. години напустио сам родитељски дом и дао се у бели свет. Нисам био авантуриста. Био сам васпитано дете, али ако знате да је у кући мог оца - роба било 18. деце, постаће вам јасно зашто сам морао да се удалим и ону мрву хлеба уступим млађем од себе. Умем да читам, па сам библију неколико пута прочитао. У животу сам свега и свачега видео, тако да ме ништа више не може изненадити. Двапут сам се женио и два пута сам остао удовац. Пазе ме невесте као рођене кћери. Видите, свако има своју луду жељу у животу. Моја луда жеља увек су били шешири.

Ширали Миелимов: „Устајем ујутро рано и радим у башти. Не сећам се кад сам користио воз или било какво друго саобраћајно средство. Никад не спавам преко дана. Никад не спавам увече, али увек у исто време ноћу лежем и ујутро устајем, тачније од певчевог кукурикања. Сваког дана ходам најмање по један километар.

На питање - докле траје младост, 108-годишњи Ширали је одговорио: Младост обично траје до 89. или 90. године. То вам кажем зато јер сам се ја тада осећао младим!

Кавкаски планински венац је изузетно здрав крај света, што потврђује и број дуговечних људи који тамо живе. Кавкаси себи прописују да су најдужеж животног века у свету. Према попису из 1970. године на Кавказу је било око 4.000 стогодишњака, од којих један део живи и тргује у Грузији и Азербејџану. Највећа му је жеља да на миру живи у свом селу.

Сливе Лауфер, најстарији мештанин ирског села Керк, где живе дуговечни људи који не пију, а пуше само лулу. Он сматра да су цигарете и загађен ваздух највећи непријатељ дуговечности.

Ако постоји место које побија медицинске хипотезе, то је сигурно мала варошица Керк, на југу Ирске. Станов-

За дуг живот веома је важно свакодневно пешачење

ници ове варошице, већином сточари и занатлије, ретко силазе са планина у град, традиционално не пију и не пуше, тако да у јединој бакалници нема на продају ни цигарета, ни вискија. Једе се добро и то хрена са доста материја за коју медициналари тврде да изазива у крви холестерол. Готово 80 одсто у њиховој исхрани су заступљени масно млеко, сиреви, јаја и свињетина. - углавном храна какву би готово сваки лекар свео на минимум, да би избегао уношење већих количина холестерола у тело.

Где мушкарци дуже живе од жена

Ипак, у Керку је просечна дужина живота мештана 80 година и што је изузетак у свету - мушкарци живе дуже од жена. Др Алберт Кејси, професор Универзитета из Бирнингема, чији је отац родом из Керка и који се сам родио у овој ирској варошици дуговечних људи каже: „Тамо се људи од малена почну хранити млеком, пунома-сним сиревима, кремама, јајима, тако да би по претпоставкама неких лекара, врло рано требало да оболе од високог крвног притиска и склеротичних вена. Међутим, испитивања која смо вршили откривају да је оболење од рака готово непознато, да су заразне болести непознате, вероватно зато што су крај и његови становници веома изоловани и што нема великих врућина. Уношење велике количине масти у организам оставља неке последице и не може се рећи да немају висок проценат холестерола у крви и болести срца и бубрега. Парадокс је само у томе да и особе које тамо имају много холестерола у крви, живе дуго и умиру у дубокој старости, без обзира на утицај холестерола на срце и вене.

Од алкохола троше само пиво. Тешко раде - до 12 сати на дан.

Кавкаски стогодишњак Темур Гарбо сматра да онај ко се на послу не премара, ко ради стрпљиво, без нервозе и с планом, има све услове да доживи стоту годину живота, али само под јед-

ним трајним условом: да има добру жену, животну другарицу, која ће га пазити и бити му и мајка и жена и сестра!

Тамур Гарба, кавкаски стогодишњак, изненадио је иностране новинаре који су дошли да провере да ли је све истина што се о њему пише, тиме што их је дочекао на једном вранцу држећи се сигурно и усправно као да му је двадесет година. Овај жилави старац, преплануо од планинског сунца, живи у кући окруженој децом, кокошкама и свињама. Има јаку, густу, седу косу и освајачки осмех на уснама. Пуши цигарету за цигаретом и увлачи сваки дим. До пре пар година био је најбољи радник у сеоској задрози, Отишао је у пензију против своје воље јер су то желела његова многобројна деца и унуци. Убеђење од поштелилаца, новинара и лекара да је хране кавкаских људи углавном посна, сиромашна у калоријама. пољупљано је када су видели да ови људи много пију млеко, тј. кисело млеко и сир се једу уз сваки оброк целе године, а то су главни извори беланчевина.

Како је Темур Гарба објаснио своју старост?

Да би човек дуго живео мора да се креће у средини какву му је природа створила, јер ни риба у прљавој води не може да живи. Поред тога, човек мора да има мир у телу и мир у души. Мир у телу постиже се радом, одмором и задовољством у оним што си постигао, а мир у души да човек буде рахат и да се не секира.

Све заједно значи живети без журбе и нервозе, а ту је главна помоћ жена. И жена може бити несрећна, да те брзо у гроб отера, а може бити благослов божији да ти замени и мајку и сестру јер су њена пажња, нега и брига око тебе незаменљиви. Никад на смрт не мислим и не бих волео да се вратим у младе године.

Душанка Мацановић

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у мају 2020. године

ПОТПОРА ЗА 24 ЧЛАНА

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Изврши одбор, је на седници одржаној 15. маја 2020. године, размотрио захтеве достављене у марту, априлу и до 15. маја 2020. године, и на основу прописаних критеријума и испуњених услова, донео је одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника

ОпОр Крушевац ЛИ: 36.000,00 – по члану 6.475,44 динара;
ОпОр Нови Сад ШМ: 32.000,00 – по члану 10.471,90 динара;
ОпОр Ћуприја СБ: 28.000,00 – по члану 10.248,01 динара;
ОпОр Ћуприја ГЗ: 32.000,00 – по члану 14.643,03 динара;
ОпОр Нови Београд КР: 32.000,00 – по члану 15.861,41 динара;
ОпОр Нови Београд КМ: 30.000,00 – по члану 15.861,41 динара;
ОпОр Нови Београд ВС: 32.000,00 – по члану 15.066,82 динара;
ОпОр Нови Београд РД: 30.000,00 – по члану 13.164,12 динара;
ОпОр Стара Пазова ЈС: 36.000,00 – по члану 8.414,92 динара;
ОпОр Вождовац : 36.000,00 – по члану 9.105,00 динара;
ОпОр Врање ЗС: 36.000,00 – по члану 10.943,91 динара;
ОпОр Пирот МН: 36.000,00 – по члану 13.868,95 динара;
ОпОр Шабац ЋД: 36.000,00 – по члану 13.747,83 динара;
ОпОр Смедеревска Паланка ЕМ: 36.000,00 – по члану 14.788,97 динара;
ОпОр Смедеревска Паланка ИД: 38.000,00 – по члану 13.789,23 динара;
ОпОр Прокупље МС: 32.000,00 – по члану 15.129,67 динара;
ОпОр Пирот РС: 36.000,00 – по члану 14.785,43 динара;
ОпОр Шабац МП: 40.000,00 – по члану 6.788,42 динара;

Б) Здравствено збрињавање

На основу члана 5.а у вези са чланом 4. став 1. тачка 2. Правилника, без ограничења по издржаваном члану.

ОпОр Прокупље ГА: 15.000,00
ОпОр Зајечар ФМ: 15.000,00
ОпОр Зајечар КК: 12.000,00–
ОпОр Ужице ЦС: 20.000,00
ОпОр Крагујевац ММ: 20.000,00
ОпОр Нови Београд ЈР: 20.000,00–

Новчана средства су уплаћена на текуће рачуне 15. маја 2020. године.

Извршни одбор

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у мају други пут 2020. године

УБЛАЖАВАЊЕ НЕВОЉА

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Изврши одбор је на седници одржаној 5. јуна 2020. године, размотрио захтеве достављене у периоду од 15. маја до 31. маја 2020 године, и на основу прописаних критеријума и испуњених услова, донео је одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5.а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника

ОпОр Ваљево РЧ: 36.000,00 – по члану 10.285,76 динара;
ОпОр Лесковац ИД: 36.000,00 – по члану 13.018,07 динара;
ОпОр ЗвездараЧМ: 36.000,00 – по члану 6.778,53 динара;
ОпОр Стара Пазова СА: 36.000,00 – по члану 13.883,75 динара;
ОпОр Суботица ВС: 40.000,00 – по члану 7.700,00 динара;
ОпОр Прокупље МБ: 40.000,00 – по члану 13.934,99 динара;
ОпОр Вождовац БН: 28.000,00 – по члану 15.891,51 динара;
ОпОр Вождовац ВС: 36.000,00 – по члану 11.731,44 динара;
ОпОр Чачак ПВ: 32.000,00 – по члану 15.222,03 динара;
ОпОр Крушевац ОБ: 32.000,00 – по члану 11.547,29 динара;
ОпОр Звездара АС: 36.000,00 – по члану 15.540,74 динара;
ОпОр Обреновац ЛМ: 28.000,00 – по члану 15.196,66 динара;
ОпОр Краљево КЈ: 32.000,00 – по члану 10.253,38 динара;
ОпОр Ужице ТМ: 32.000,00 – по члану 15.478,40 динара;
ОпОр Смедеревска Паланка УР: 32.000,00 - по члану 15.559,16 дин.
ОпОр Земун ЛР: 32.000,00 - по члану 12.566,35 динара;
ОпОр Сремска Митровица БД: 28.000,00 – по члану 13.433,76 дин.
ОпОр Зајечар ЧД: 32.000,00 – по члану 13.149,03 динара;

Б) Здравствено збрињавање

На основу члана 5.а у вези са чланом 4. став 1. тачка 2. Правилника, без ограничења по издржаваном члану.

ОпОр Звездара АЗ: 15.000,00
ОпОр Пирот ПД: 25.000,00
ОпОр Нови Београд РЖ: 20.000,00
ОпОр Нови Београд МЉ: 20.000,00
ОпОр Крагујевац ЖМ: 12.000,00
ОпОр Зајечар ММ: 20.000,00
ОпОр Пожаревац ИТ: 15.000,00
ОпОр Смедеревска Паланка ПД: 20.000,00

Новчана средства су уплаћена на текуће рачуне 5. јуна 2020. године. Захтеви који буду достављени у периоду од 1. јуна до 30. јуна 2020. године биће решавани почетком јула 2020. године. Извршни одбор

Прича са насловне стране

ОКУПЉАЊЕ ВЕЧИТИХ ОМЛАДИНАЦА

Дан младости је у време СФРЈ обележаван низом манифестација. Тога дана Југославија је била годинама на ногама. Најсвечаније је било у Београду.

Носталгичари пословично обележавају омладински празник јер су годинама несвесно стварали навике. Пре двадесет, можда и више година, у ресторану названом слободна територија, познатијем по називу „Корчагин“ окуп се хиљаду, две омладинца који то формално данас нису. Реч је о ранијим омладинским руководиоцима, официјерима, акцијашима, учесницима централног слета у Београду, извиђачима, феријалцима и поштоваоцима традиција. У дворишту ресторана поставе се софра, ресторан испуњен до последњег места, а народ куља од поднева све негде до повечерја. Једни одлазе, други долазе. Традиционално се послужује војнички пасуљ, а блех музика и оркестри без озвучења

најчешће изводе партизанске, акцијашке и друге песме.

Званични део свечаности почиње подизањем тробојке са звездом петокраком и певањем химне „Хеј Словени“. Потом домаћин славља одржи говор у коме се наведе шта је све било у време СФРЈ, како смо камионима, авионима и бродовима извозили робу широм света. Потом двориштем протрче данашњи младићи, носећи у руци штафету младости. Када бројни аплаузи утихну, штафета се предавала најчешће тројици људи: Јошки Брозу, унуку

председника Тита, генералу у пензији Стевану Мирковићу (који је пре две-три године напустио свет) или борцу Прве пролетерске бригаде Зденку Дупланчићу, пуковнику у пензији. У наставку програма у маршалској униформи се појави глумац Миленко Павлов који говором и покретима опонаша негдашњег председника.

Све време госте послужују млади људи који носе партизанске униформе са пионирским марамама око врата и титовкама са звездом петокраком. Потом креће „воз“ партизанских песама, од оне „По шумама и горама“ преко „Са овчара и Каблара“ до „Куд народна војска прође“. А публика је из готово свих крајева бивше Југославије. Заи-

Иконографија негдашњег времена

гра се и Ужичко коло... Све у свему лепо, цивилизацијски уљудно, културно, раздрагано и весело.

Ове године, због пандемије вируса, окупили су се само најупорнији носталгичари, тако да је од званичног „дневног реда“ испоштовано подизање заставе СФРЈ уз химну, јео се пасуљ, а конобари су били у партизанским униформама. Владимир Џуџић, домаћин свечаности испратио је госте традиционалним поздравом „До виђења до идуће године у исто време“. На насловној страни је тренутак када је подизана застава. **З. П.**

Свечаност у Српској развојној академији

ГЕНЕРАЛУ ПАВКОВИЋУ ЗЛАТНА ПЛАКЕТА

Овај чин и ову плакету прихватам и схватам искључиво као признање свим људима, војницима, полицајцима, борцима и добровољцима, који су те 1999. године часно учествовали у одбрани своје земље, поручио је из Финске Небојша Павковић

Драгана Кузмановић Јаничић, Марија Талијан и проф. др Алек Ранчић

Српска развојна академија, са седиштем у Београду, доделила је своје највише признање за животно дело Златну плакету генерал-пуковнику у пензији Небојши Павковићу, ратном команданту 3. армије, који је потом обављао и дужност начелника Генералштаба ВЈ. Тим поводом 10. јуна, на дан завршетка агресије НАТО-а на СРЈ, у просторијама Развојне академије организована је свечаност на којој је признање Марији Талијан, ћерки генерала Павковића, уручио универзитетски професор др Алек Ј. Ранчић, председник Одбора за здравствени менаџмент Српског лекарског друштва.

На почетку свечаности наратор овог догађаја, испуњеног емоцијама, Драгана Кузмановић Јаничић прочитала је кратку биографију Небојше Павковића, истичући његове заслуге за одбрану Косова и Метохије 1999. године. Казала је и то да генерал Павковић непрестано води борбу за истину. У Финској, где издржава неправедну и престрогу казну, настале су две Павковићеве књиге, на основу Ратног дневника: „Трећа армија 78 дана у загрљају „Милосрдног анђела“ и „Мирис барута на Косову и Метохији 1998. године“. Она је навела и речи Николе Шаиновића, у вези са заседањем Жалбеног већа Хашког трибунала, у коме је тужилац за њега тражио доживотну робију, а генерал Павковић је

рекао „Ја сам командовао Трећом армијом 1999. године. Нико ми се није мешао у командовање, а и да је покушао (да се меша) ја му не бих дозволио“... После тога пресуђена му је најтежа казна (22 године затвора).

У недавном датом интервјуу порталу Српско уједињење цитирајући Његоша „Све су силе мртве и ништавне, ако човек право збори и ради“ новинарка (Драгана Кузмановић Јаничић) је питала Павковића: „А ви право зборите и радите, вреди ли часно живети? Генерал је одговорио: „Као патриота и професионалаца школован сам да браним земљу у најтежим тренуцима када је нападнута. Обављао сам своју дужност, бранио сам своју земљу. Због тога сам после 5. октобра доживео велике неправде и због тога сам данас у затвору. Опет бих тако

урадио, јер једино тако вреди живети - часно!

На свечаности ћерка Марија је прочитала генералово писмо у којем Павковић, између осталог поручује:

„Желим да вам захвалим и да истовремено изразим жаљење што нисам у могућности да лично присуствујем овом скупу. Велика ми је част што сте одлучили да ове године баш мени доделите ово признање, јер то значи да сви ми који смо бранили земљу 1999. године нисмо заборављени и да наша борба није била узалудна. Као што то увек чиним и сада желим да истакнем да овај чин и ову плакету прихватам и схватам искључиво као признање свим људима, војницима, полицајцима, борцима и добровољцима, који су те 1999. године часно учествовали у одбрани своје земље. Посебно ми је важно да увек нагласим и подсетим да је жртва коју су многи поднели и дали своје животе током сукоба 1998. и 1999. године непроцењива и да је бескрајно важно да их увек с поштовањем помињемо и сећамо их се јер им ми, који смо преживели, то заувек дугујемо“...

Скупу су се бираним речима обрадили проф. др Алек Ранчић, затим генерал у пензији Кастратовић, контарадмирал у пензији Антић и пуковник Шљиванчанин.

Свечаности су присуствовали председник Извршног одбора Клуба генерала и адмирала Србије генерал у пензији Лука Кастратовић, негдашњи начелник Школе националне одбране контраадмирал у пензији Бошко Антић, ратни командант бригаде ПВО генерал-мајор у пензији Милош Ђошан, начелник Управе за традицију, стандард и ветеране пуковник Душко Шљиванчанин, начелник ОЗВ ВЈ капетан бојног брода у пензији Јанко Јаничић, начелник персоналног органа у Приштинском корпусу током рата пуковник у пензији Милутин Филиповић, те деца и унуци генерала Павковића.

3. П.

Део гостију на свечаности

Снаге УНПРОФОР-а су у ствари формиране да се супротставе српској војсци у БиХ. То се очигледно нарочито када је, након успешно изведене операције ВРС „Лукавац 93“ и потпуног пораза муслиманске војске код Сарајева, уследило стварање „безбедносне зоне“ на Бјелашници и Игману. Тада је УНПРОФОР лукавством васкрсао разбијену муслиманску војску и спасио пад владе Алије Изетбеговића. Том приликом убијено је 37 и рањено 34 српска војника, када су се повлачили из те „безбедносне зоне“. Тада су снаге УНПРОФОР требале са 13 тачака да контролишу зону, али оне нису ни трепнуле на овај злочин. Напротив, већ те 1993. године УНПРОФОР се повукао и препустио зону муслиманским јединицама. Ту своју „грешку“ је касније признао тадашњи командант УНПРОФОР, Мајкл Роуз у својој књизи „Мисија у Босни“.

Кад се боље проанализирају резултати присуства КФОР-а на Космету, јасно је да је под њиховим окриљем формирана и Војска Косова из тзв. Косовских безбедносних снага. Оне су остатак злогласне УЧК, коју су својевремено у Америци прогласили за терористичку организацију. Данас се та „мирна“ Војска Косова увежбава заједно са припадницима КФОР-а и постаје претња српском становништву посебно на Северу Космета. Нема сумње да су и специјалне полицијске снаге „Росу“ намењене да садејствују Војсци Косова, а како се види оне су и претходница те војске. Очито је, дакле, да припадници снага НАТО-а и у БиХ и на Космету, као и нигде у свету, нису заштитници мира и безбедности него логистичка подршка локалним милитантним снагама које су у служби натовских циљева.

Позадина понашања Запада

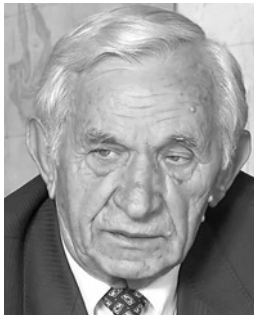
Запад, у првом реду САД, по угледу на некадашњи колонијални империјализам у појединим регионима, претендује да влада целим светом. Веома је индикативно какав би то био нови свет који би предводиле САД. Познато је да у САД живи око 6% светског становништва, које је приграбило око 50% светског богатства, углавном захваљујући производњи оружја за светске и локалне ратове. У исто време САД су по образовном нивоу на 39. месту у свету! Као последица таквог културног нивоа, а о моралном да се и не говори, САД су усвојиле доктрину силе као једину солацију да задрже и увећавају опљачкано богатство. Ништа се друго и не очекује од хегемона који жуде за американизацијом читавог света, јер нижа цивилизација се може наметнути вишој само путем силе. А зашто Американци теже за предводничком улогом у свету? О том проблему веома студиозно је писао чувени руски филозоф Александар Сергејевич Панарин. У овом прилогу ослањамо се на његове мисли и наводе у којима се улази у дубину позадине понашања САД у односима са спољним светом.

Америчко становништво је углавном досељеничко и његову политичку културу прожима комплекс емигрантске свести која је пуна увреда, туге и мржње према прошлости али и еуфоричне наде и жеђи за реваншом. Тај спој понижења, увреда и мржње према остављеном старом свету са вером у нову земљу пребивалишта –

НАТО на Балкану није гарант безбедности (2)

ПЛАНЕТАРНИ ГЛОБАЛИЗАМ ПРАЗНОГ ПРОСТОРА

Савремени свет деле на подобну „демократску мањину“ и „недемократску већину“, а у мањину спада „партија богатих“, док већину чине остали – сиромашни. Мањина постаје неспорни власник планетарних ресурса, а неприлагођена већина је искључена из процеса „приватизације“. Шта у том случају очекује свет: или „бунт прогнане већине“, или светска униполарна диктатура која је спремна да угуши тај потенцијални бунт?

ПИШЕ
др Станко
Нишић,
пуковник у
пензији

најважнији је архетип америчке свести. Према писању М. Лернера: „Филозофија америчке представе о свету је следећа: Америка – то је Нови свет, а сав остали свет изван Америке – то је Стари свет. То поставља Американце у изузетан положај људи верних природи, што може да им послужи као оправдање за мешање у светске послове, што је једнако изолацији Америке од света који се заплео у безнадежне раздоре. На тај начин улога Америке као нације – ослободитељице, појављује се као урођени импулс у америчкој историји и америчкој свести“. Светска моћ Америке за америчке емигранте је гаранција да се стари свет неће осмелити да им засмета у њиховој новој судбини и каријери. На тај начин од самог постанка Америке као земље Новог света стављено је до знања да је она супротстављена остатку света огрезелом у грехове. То није још једна земља паралелна са другима, него „нови свет“, који се у свему разликује од старог. То је формула америчке самосвести.

Поход на исток

Међутим, основна црта америчке „ендогенезе“ јесте раскид са културом прошлости; нова нација се не би могла изградити, ако групе које је образују нису спремне да раскину са својом прошлошћу. Зато је разлаз са културним наслеђем и самим културним памћењем постао обавезни идејни кредо америчког „новог друштва“. Богате културне традиције земаља које су емигранти напустили, третирају се као остаци, од којих се прави. Американци морају што пре да их ослободе! Будући да претендују да американизују и остатак света,

америчка спољна политика је упорна у убеђивању и свих других народа на траси свог похода на Исток да остављају своју прошлост и гледају будућност, а она је, свакако, по америчком узору!

Задржавање културних традиција и код америчких емиграната из различитих земаља на национално-државном нивоу (као што је случај код европских националних мањина), оптерећивало би Америку феноменом двојног грађанства и сметало би формирању безусловно лојалних „стоцентних“ Американаца. Данас амерички хегемонисти тај манир раскида са „прошлим културама“ примењују у светским размерама, формирајући армије од оних који се, из ових или оних разлога, показују спремни да раскину са својим националним културама. Наравно, у изградњи америчког новог друштва најлакше је да тако натурализовани Американци буду културни узор за остатак света, чије националне културе једноставно треба да се равнају према том узору.

Сматра се да је „нова култура“ Американаца и настала тако што су тамо досељеници затекли културни вакуум који је послужио за деловање „нових људи“. Међутим, тамо није било празног простора, него су бели дошљаци на тлу Америке сусрели америчке абориџине, али их нису прихватили као законите домаћине континента, са којима би требало ступити у дијалог, него као сувишни баласт, који омета грађњу нове цивилизације. Зато су црвенокошци уништавани заједно са својом културом, тако да је простор континента преуређен сагласно жељеном обрасцу „неисписане табле“.

Демографска и културна катастрофа која је задесила америчке домороце везана је са филозофијом „празног простора“. У епохи глобализма слична катастрофа може да поприми глобални карактер. Проблем је у томе што је изграђена психологија чишћења и заузимања „празног“ простора, којег више нема на америчком континенту, па га ваља тражити изван њега. Зато Америка помоћу НАТО-а и „чисти“ културни простор на правцу свог наступања на другим континентима, да би „нови човек“ несметано могао да остварује своју планетарну мисију. У недостатку стрпље-

Војнополицијске снаге Албанаца на Космету представљају велику опасност по мир на том простору

ња за поступност у тој работи, НАТО као претходница често наступа по угледу каубоја на дивљем западу у потери за Индијанцима. Тако се под утицајем амероцентричног либерализма статус древних култура на свим континентима непрекидно сужава и све се оне стављају на листу подозривих као сметња наступајућој економској и политичкој револуцији коју предводи америчка авангарда. Она наступа под паролом борбе „економије са антиекономијом“, а у стварности обезвређује културна наслеђа и културне вредности у односу на материјалне вредности. У суштини расна мржња у Америци је довела до чишћења црвенокожаца, а потом за дисциплиновање црнаца и других подозривих етничких мањина. У том склопу су се, изгледа, нашли и Срби кад је дошло на ред дисциплиновање Балканаца.

Арогантно и набусито понашање

Сад је тај потенцијал мржње окренут према споља за реализовање глобалне мисије Америке у свету. Проблем је у томе што у том свету има много странаца, тј. народа са „неправилним менталитетом“. Пишући о томе Панарин прецизира: „А чији је менталитет неправилан најбоље говори арогантно и набусито понашање америчких стручњака у међународним телима попут оних у Хашком трибуналу, чија реч мора да буде последња“. Кодекс градитеља једнополарног света претпоставља непоколебљиву веру у безусловно преимућство Америке над свим осталим друштвима и њено право да „васпитава“ остали свет. Комплекс величине и месијанства није нов у историји Америке. Млади Герман Мелвил је писао: „Ми Американци смо посебни, изабрани људи, ми смо Израел нашег времена; ми носимо ковчег слободе свету... Бог је одредио а човечанство очекује, да ми завршимо нешто велико... Остале нације морају убрзо да се сврстају из нас... Очито је да и актуелни председник САД Доналд Трамп следи ту филозофију кад покушава да убрза промене у свету под вођством Америке. Његова изрека „Америка фрст“ садржи суштину савремене америчке унутрашње и спољне политике.

Кад је у питању уситњавање бивших крупних вишенационалних држава, приме-

тивног субјекта историје. Јер, док год постоји монолитан народ, задржавајући способност да испољи своју вољу, не може се рачунати на „пуну и коначну“ победу американизма. Само ишчезавање народа, његово претварање у дијаспору лебдећих „глобалиста“ може бити гаранција и за америчке „победнике“ и за њихове пете колоне у другим земљама.

Политички технолози либерализма смаatraју да за демонтирање земље не треба ни чекати преображај целог становништва у трговце сопствених интереса. Довољно је да се одговарајућим духом заразе кључне утицајне групе и појединци, који контролишу нервне чворове нације и да се те групе претворе у референтне, тј. да служе као разни примери на које се остали угледају. Отуда и појачан рад невладиних организација и врбовање појединаца са угледом у народу. Америчка ЦИА деценијама унапред проучава и одабира личности у сваком народу који су подобни да проводе америчку политику глобализације.

Савремени свет Американци деле на подобну „демократску мањину“ и „недемократску већину“, а у мањину спада „партија богатих“, док већину чине остали – сиромашни. Мањина постаје неспорни власник планетарних ресурса, а неприлагођена већина је искључена из процеса „приватизације“. Шта у том случају очекује свет: или „бунт прогане већине“, или светска униполарна диктатура која је спремна да угуши тај потенцијални бунт? На тај начин и номенклатурна приватизација и наредна војно-политичка диктатура није амерички модел намењен само Русији, него за цело човечанство, стављајући до знања да је глобална хегемонија Америке једино средство заштите цивилизоване мањине планете од неприлагођене „варварске већине“. Међутим, и француски „жути прслуци“ и масовни раднички штрајкови у другим земљама на националном нивоу, као и убрзавање удруживања држава које се супротстављају америчком хегемонизму на светском нивоу, знак су решености да се појачава снага супротстављања провођења америчке филозофије „владања мањине“ у свету.

Тотални информатички рат

Против неприлагођене већине данас се води и тотални информатички рат. А запо-

чет је управо на тлу још не охлађеном од ранијих борби „демократије против тоталитаризма“, на постсовјетском простору. Плодови победе у хладном рату нису могли бити учвршћени док се Русија није демонизовала у својству извора светског зла и нереда. Планета се сада дели на прилагођене и неприлагођене. Либерали су се показали веома еластични. Они лако налазе аргументе и за глобалну милитаризацију због злослутне светске периферије. „Нови глобализам, изгледа, даје акценат на глобални карактер самих ресурса, који у савременом отвореном друштву, по тумачењу глобалиста, морају бити „отворени за изабрану мањину која уме на најбољи начин њима да располаже“. Такав глобализам види свој задатак у томе да за свагда учврсти моралне и материјалне предности те мањине и у то име ставља под сумњу сваку дискусију о квалитетно другојачијој будућности.

После победе у хладном рату Запад жури да покупи „зрела плодове“ Истока, а тамо где још нису потпуно „сазрели“ да удари „штапом по грани и отресе плодове“, као што је учинио са Ираком, Југославијом и неким другим „незрелим воћкама“. Наравно, најјефтиније би Америка прошла ако би успела да уз мало претње, штапа и шаргарепе, покупи ресурсе источног света и тако оствари велику добит попут бивших западноевропских колонијалних сила. Ипак, након прве ошамућености, збуњености и лаке податљивости тој обмани, постепено се враћа разум „колабираним пацијентима“, те увиђају последице преваре и своје лакомислености да ће до већег стандарда доћи брзо и на лак начин, кад им је неизвесна будућност закуцала на врата.

Међутим, западна цивилизација сама по себи није у стању да разреши антиномију даљег прогреса. Зато јој у блиској будућности предстоји да осваја туђу – источну слику света. Источњачка мудрост разликује се од западног знања тиме што она забрањује процедуру изузимања ствари из контекста који оличава вишу космичку хармонију и познавање делова изван целине. Ако се западно знање заснива на програмираном развоју инструменталних идеја, источно знање се развија на потпуно супротан начин: овде брига о општем, систематском, јавно потискује тежњу ка знању непосредне користи за појединца. Народима држава које лишавају стварног суверенитета глобалисти предлажу, у својству компензација, нечувен избор симболичних задовољстава, везаних с подстицањем, најпре „репресивне чулности“ (у првом реду сексуалне). Грађанима, дакле, предлажу утеху на нивоу инстинкта којим је, како се показује, далеко лакше манипулисати (као утехе за национално и социјално понижење, сиромаштво и обесправљеност). Провоцирање непомирљивог конфликта између социјалног бића личности и њене телесне стране, постала је основа стратегија глобалних манипулација. Том циљу данас служе и масовни ријалити програми. Традиција народа може да вуче на страну затварања, али она залуђује пажњу, поштовање и признање у оним својим изворима и основама која се тичу нашег идентитета.

Портрет херојске 549. моторизоване бригаде

ЈУНАЦИ СА ПАШТРИКА

Напади непријатељске стратегијске авијације, паклено „тепих бомбардовање“, психолошка борба медијским наступима, бацање летака на наше положаје, издвајају борбу на Паштрику од свих осталих дејстава током НАТО агресије 1999. године. У њима је 549. моторизована бригада имала 26 погинулих и 126 рањених припадника, а процењује се да су губици непријатеља били 800 до 1.000 погинулих и много више рањених.

Најтежа борба коју је 549. моторизована бригада водила 1999. године била је борба за Паштрик. Истовремено, то је била најасиметричнија битка у историји ратовања, вођена како би се непријатељ спречио да продре на простор Косова и Метохије. Трајала је од 26. маја до 14. јуна. Циљ терориста био је да разбију наше снаге на граници, успоставе коридор дуж реке Бели Дрим и за шест сати, или највише два дана, уђу у Призрен и наставе дејства према Сувој Реци и превоју Дуље. Нису успели, а бригада је, због свега што су њени припадници учинили током одбране од НАТО агресије, одликована Орденом народног хероја.

Све сложенији задаци

Средином 1998. године задаци бригаде, која је своју високу борбену обученост и оспособљеност доказала још почетком деведесетих бранећи српски народ на Кордуну од хрватских сепаратиста, поново постају све сложенији. Време проведено у извршавању редовних мирнодопских задатака, свакодневном извођењу борбене обуке, обезбеђењу војних објеката, контроли територије и одржавању наређеног нивоа борбене готовости ближило се крају. Стање у зони одговорности јединице постојало је све неизвесније. У фебруару, марту и априлу те године, готово свако-

ПИШЕ:
бригадни
генерал у
пензији
**Стојан
Коњиковац**

дневне демонстрације шиптарског становништва постају све насилније. Шиптари се наоружавају, а путеви још од фебруара постају небезбедни и прекинути.

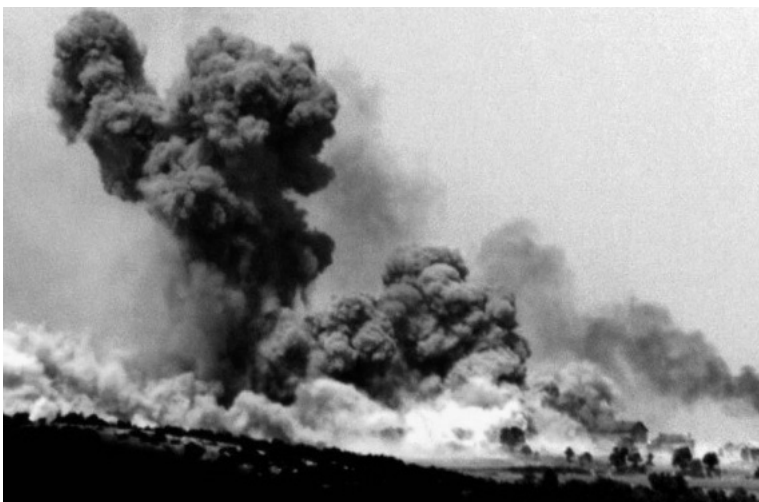
Све масовније наоружавање терориста

Током 1998. било је 176 граничних инцидената. Још почетком те године, по наслатајима на границу и по граничним инцидентима, било је јасно да шиптарски сепаратисти покушавају да унесу велике количине пешадијског наоружања у нашу земљу. Није било дилеме због чега се то ради и шта нас очекује у наредном периоду. Војска у то време није нападана по дубини територије, колоне војних возила про-

лазиле су без сукоба, али су све чешће нападани полицијски пунктови и возила. Код народа се осећала несигурност и појачавао страх. Бригада је у то време, поред реализације борбене обуке, обављала дубинско обезбеђење државне границе, појачано обезбеђење војних објеката и контролу територије на више начина. Један од њених важних задатака била је и демонстрација силе покретима јединица. То је терористима било упозорење да смо ту, а за српско становништво охрабрење.

До марта 1998. на граничним караулама налазило се од 30 до 40 граничара са двојицом старешина. Захтеви Команде бригаде били су, у складу са све бројнијим нападима терориста на границу, да се карауле ојачају, тако да су већ 23. марта наше две борбене групе изашле у простор на дубинско обезбеђење. Када би граничари били нападнути, или је претила опасност од терористичких напада, јединице из тих борбених група одмах су кретале у помоћ.

За дубинско обезбеђење државне границе важан је 28. јул 1998, када је Влада СРЈ донела одлуку о проширењу граничног појаса са 100 метара на пет километара. Команда Приштинског корпуса врло брзо је увидела да нема довољно снаге за извршавање тако сложеног задатка, па је 549. мтбр формирала још две борбене гру-

Дејство
стратегијске
авијације НАТО-а
у рејону
Паштрика

Комадно место
549. Бригаде
после
бомбардовања

пе, једну у селу Махадри махала и другу у рејону Опоља. Формирање борбених група наређено је и 125. моторизованој бригади. То су били борбени састави који су све до краја рата 1999. године остали на својим положајима.

У то време Шиптари су већ држали око 50 одсто територије Косова и Метохије, посебно централни део Метохије са планинама Милановац и Дреница. Одлука Врховног савета одбране о угушењу оружане терористичке побуне на територији Косова и Метохије, донета 9. јуна 1998, за бригаду је значила прекретницу. До 29. септембра њени припадници су извршили 13 антитерористичких борбених дејстава, испуњавајући у потпуности обавезе у својој зони одговорности.

Први задатак гушење терористичке побуне

Наш први задатак био је уништење Центра за обуку терориста у селу Пењани. Поред Суве Реке обучавало се око 250 терориста. Успешном акцијом коју смо извели, центар за обуку престао је да постоји.

Циљ терористичке УЧК био је да освоје барем један већи град. Изабрали су Ораховац. Тог 17. јула поподне шиптарске терористичке снаге сишле су са оближњих брда и први и једини пут заузеле град. Упали су у српска села Оптеруша и Ретимље, у којима су се Срби бранили све до

ноћи, јер су имали муницију и наоружање. А онда су, на позив комшија и обећање да им неће наудити, погребали и предали се. Терористи су убили и спалили једног од домаћина (породица Николић) из тог села и силовали више жена.

Одмах је донета одлука да се ослободи град и деблокира наш вод из састава ИДЧ, који је остао блокиран у центру Ораховца. Првог дана наишли смо на јак отпор у селу Бела Црква. После јаким борби, тек током поподнева, успели смо да пробијемо одбрану непријатеља и ослободимо село, а до мрака смо избили на објект Брњача. Непријатељ се у току ноћи утврдио на положајима и ујутро пружио јак отпор, па смо на уласку у град били тек око подне. Продужили смо покрет, до мрака савладали шест линија одбране и ослободили Ораховац. Терористи су се повукли према Малишеву и Дреници.

Уз велике губитке терориста, поново смо контролисали Ораховац. Наша јединица имала је једног теже и једног лакше рањеног, а полиција једног погинулог и шест рањених припадника. Ова брза, успешна и ефикасна реализација борбеног задатка била је значајно искуство и унела је видно самопоуздање код свих припадника бригаде. Међутим, невоља тамошњег српског живља тиме није била окончана. Терористи су киднаповали 80 мушкараца, жена и деце из Ораховца, Оп-

теруше и Г. Ретимља и одвели их прво према селу Дреновац, а онда за Малишево у логор. Девастирали су православни манастир Зочиште у ком су се чувале мошти светих Козме и Дамјана, а монахе су одвели у логор терористичке УЧК. Уз помоћ Међународног црвеног крста ослобођено је 40 жена и деце, који су се вратили у Ораховац, док се судбина још 40 дечака, младића и одраслих мушкараца ни данас не зна.

До краја септембра завршили смо ослобађање свих насељених места, угушили оружану побуну и потпуно овладали ситуацијом у зони одговорности бригаде. По успостављању потпуне контроле приступило се разоружању насељених места. Прикупљене су велике количине наоружања, уз истовремено вршење контроле територије.

Бригада је током 1998. имала девет погинулих, од тога три официра, два подофицира и четири војника, а рањених 20 припадника. Податак да је погинуло пет

● ● ● ● ● ● ●

Терористи су киднаповали 80 мушкараца, жена и деце из Ораховца, Оптеруше и Г. Ретимља и одвели их прво према селу Дреновац, а онда за Малишево у логор.

Девастирали су православни манастир Зочиште у ком су се чувале мошти светих Козме и Дамјана, а монахе су одвели у логор терористичке УЧК. Уз помоћ Међународног црвеног крста ослобођено је 40 жена и деце, који су се вратили у Ораховац, док се судбина још 40 дечака, младића и одраслих мушкараца ни данас не зна.

● ● ● ● ● ● ●

старешина говори да су старешине предводиле сва антитерористичка борбена дејства.

Мисија ОЕБС помаже терористима

Средином октобра 1998. године потписан је споразум о мисији ОЕБС-а за верификацију на Космету. На КиМ је дошло око 1.300 посматрача ОЕБС-а, а шеф мисије је био Вилијам Вокер.

Потписивањем споразума са ОЕБС-ом створена је обавеза да се снаге безбедности повуку са одређеног броја значајних објеката, које смо до тада држали, а све јединице врате у матичне гарнизоне. Наше борбене групе остале су на терену, само су мало померене у оквиру граничног појаса од пет километара. Положаје са којих су се снаге безбедности СРЈ повукле запосели су шиптарски терористи. ОЕБС на то није реаговао, па нам је убрзо било јасно на чијој су страни и шта се припрема.

Од средине октобра 1998. до 24. марта 1999. бригада је обављала контролу територије, појачано обезбеђење војних објеката, одржавање технике и борбених средстава и дубинско обезбеђење државне границе са четири борбене групе у простору. У нашој зони одговорности шиптарске терористичке снаге успоставиле су оперативну зону „Паштрик“, у којој је било стационирано пет терористичких бригада. У Албанији су имали 2. пешадијску дивизију албанске редовне војске, центре за обуку терориста, стране плаћенике и НАТО инструкторе.

Са наше стране налазила се 549. моторизована бригада.

Узимајући у виду све чињенице, ми нисмо смели да дозволимо истовремену борбу на два фронта, са једне стране да бранимо територију од напада из Албаније, а с друге да дејствујемо против шиптарских терористичких снага. Задатак бригаде био је да сачува људе и ратну технику од уништења, брани и одбрани државну границу на фронту 150 km (90 km према Албанији и 60 према Македонији), угуши терористичку побуну у зони одговорности и сачува народ од терора шиптарских терориста у својој зони одговорности. Зато смо, уз одобрење Команде Приштинског корпуса, предузели акције на уништењу шиптарских терористичких снага које су биле лоциране у околини Призрена. Бриљантно антитерористичко борбено дејство реализовано је 11. марта 1999. у селу Јешкову. Губитака нисмо имали, а специјална јединица терористичке УЧК је потпуно уништена. Том акцијом релаксирали смо Призрен са јужне стране и учинили безбедним комуникацију Призрен - гранични прелаз Врбница.

Следеће антитерористичко борбено дејство 549. моторизована бригада извела је уништењем шиптарских терористичких снага у селу Кабаш, 16. и 17. марта, чиме је релаксиран Призрен са североисточне стране, а пут Призрен - Сува Река постао је безбедан.

Припадници ОЕБС-а напустили су нашу зону одговорности 19. и 20. марта, а 22. и 23. марта су и хуманитарне организације отишле из Призрена. Непосредно пред НАТО агресију извршили смо дисперзију материјално-техничких средстава из наших магацина и из касарне, спречавајући тако почетно уништавање убојних средстава и технике. Команду смо изместили из касарне у град.

Одбрана од НАТО агресије

По одобрењу Команде Корпуса, бригада је од 25. до 29. марта 1999. уништила 122. и 124. шиптарско-терористичку бригаду У садејству са јединицама МУП-а, у троуглу Призрен - Сува Река - Ораховац, терористичке снаге су у потпуности уништене. Успоставили смо контролу територије, деблокирали путеве Сува Река - Ораховац и Призрен - Ђаковица. Први пут смо изводили борбена дејства у условима превласти непријатеља у ваздушном простору. Благовремено је мобилисан 3. моторизовани батаљон и друге јединице које су попуњаване резервним саставом.

Попуна је вршена на екстериторијалном принципу из Јабланичког округа.

Бригада је затварала правце који из Албанији воде у нашу земљу, од караула „Морина“ до тромеђе са Македонијом, у

МИРНОДОПСКИ И РАТНИ ПУТ БРИГАДЕ

У Призрену је 1975. године формиран 549. пешадијски пук, који је 1981. преформиран у 549. пешадијску бригаду. Седам година касније променен је статус јединице, која постаје 549. пролетерска пешадијска бригада. Почетком 1989. године бригада је преформирана и у свом саставу је имала два моторизована батаљона, два оклопна батаљона, чету војне полиције и мешовити противоклопни артиљеријски дивизион, који је добио самостална средства. Већ следеће године бригада је постала 549. мтбр А формације. Од 1992. је у саставу Приштинског корпуса. Назив 549. моторизована бригада (мтбр) јединица је носила 1990-2007. године. Била је размештена у гарнизону Призрен, у касарни „Цар Душан Силни“, а њен 2. мтб био је деташиран у гарнизонском месту Ђаковица, у касарни „Девет Југовића“. На бригаду у Призрену логистички се ослањао 55. гранични батаљон, а у Ђаковици 53. гранични батаљон. У миру, бројно стање бригаде без граничних батаљона било је од 1.800 до 2.400 људи. Зона одговорности обухватала је општине: Призрен, Ђаковица, Ораховац, Сува Река и Драгаш. Својим распоредом бригада се налазила у првом ешалону Приштинског корпуса, на тежишту одбране затварала је Дримско-косовски операцијски правац и представљала главну снагу одбране КиМ из правца Албаније. По окончању НАТО агресије бригада је премештена у Лесковац, у касарне „Синковац“ и „Јужни логор“, 1. моторизовани батаљон у Лебане, а 2. моторизовани батаљон у Медвеђу.

Основни задатак био је обучавање и увежбавање команди и јединица за извршење наменских задатака и обезбеђење административне линије према Косову и Метохији, поштујући Колпену зону безбедности. Херојска 549. мтбр, са делом снага МУП-а Републике Србије, ушла је 14. априла 2001. у Колпену зону безбедности у сектору „Д“, у дужини од 79 километара. Запосела је четири базе: „Грић“, „Медвце“, „Врапце“ и „Караула“, у којима су и данас припадници Војске Србије, који извршавају исти задатак. Током 2007. године, у склопу организацијско-мобилизацијских промена у Војсци Србије, бригада је расформирана. Делови снага бригаде ушли су у састав Треће и Четврте бригаде КоВ Војске Србије. Славне традиције херојске 549. мтбр данас баштини Трећи центар за обуку у Лесковцу.

дужини од 90 километара, и према Македонији од тромеђе до врха Пескови на планини Шари, у дужини од 60 километара. Са ојачањима током рата имала је око 14.000 људи и обједињавала дејства свих снага у својој зони одговорности.

Са непријатељске стране налазиле су се снаге 2. пешадијске дивизије редовне албанске војске, шиптарске терористичке снаге, страни плаћеници, НАТО инструктори, НАТО борбена група „Јастреб“ из Не-

мачке и „Атлантска бригада“ Шиптара са простора северне Америке. Било је око 25.000 непријатељских војника.

Са наше стране биле су снаге 549. моторизоване бригаде, са око 550 официра, 450 подофицира, војницима на одслужењу војног рока, резервистима и добровољцима. Добровољца је било око две хиљаде. То су били војници из Србије, Републике Српске, као и странци, углавном Руси, Украјинци и појединачно Грци, Бугари и други.

Непријатељ је своје главне снаге усмерио преко Паштрика. У Команду бригаде 26. маја почели су да стижу извештаји о све чешћем дејству по караули „Горожуп“, као и о покушајима убацавања терористичких снага са простора Албаније преко Паштрика. На том правцу налазила се 1. чета 1. моторизованог батаљона, а на караули „Горожуп“ била су стационирана два вода. У поподневним сатима истог дана четворица помоћника команданта (начелници оперативног и обавештајног органа, начелник артиљерије и начелник ПВО) отишли су на Паштрик са задатком да формирају истурено командно место и стабилизују стање. У селу Планаје, где се налазила осматрачница командира чете, формирано је истурено командно место, о чему је поднет извештај команданту. Пошто је непријатељ већ почео са снажним дејствима, укљинивши се неких 200 до 400 метара, где су положаји стабилизовани, затражено је да се део снага упуту за ојачање, што је одмах и учињено. Истог дана вратили смо се на караулу, која је већ била уништена, али смо поново држали своје положаје.

Борба за Паштрик

Са појачањем које смо добили сутрадан имали смо укупно око 1.000 војника и били стабилнији и јачи на том делу. На самој граници било је од 600 до 700 бораца. Наредних дана вођене су борбе променљивог интензитета, али ниједан дан није био без борби и дејстава непријатељске артиљерије.

Најтежи дан био је 31. мај. Тада су терористи употребили све снаге и покушали да изврше продор и остваре свој циљ. Дејства су била блиска, масовна, великог интензитета. Дотурили муницију и извући рањене и погинуле било је веома тешко, скоро немогуће, пошто је НАТО авијација непрекидно дејствовала по самој граници, чак су неколико пута дејствовали и по територији Албаније. И поред свега чврсто смо држали своје положаје. Бројни су примери херојства, пожртвованости у одбрани државне границе на Паштрику.

Непријатељ је мењао тежиште борбе и места покушаја пробоја нашег првог ешелона, али нигде није успео да прође. Негде око 13 часова 31. маја, кад смо били на ивици снага, ломило се да ли ће непријатељ успети да се пробије или ћемо, упркос свему, да задржимо своје положаје. У тим тренуцима правилно смо проценили из ког правца надиру главне снаге непријатеља, ангажовали батерију вишецевних бацача ракета, нашу бригадну артиљеријску групу хаубица 122 mm, батаљонску групу минобацача 120 mm и успели да „поклопимо“ главне снаге непријатеља.

После ефикасних артиљеријских дејстава стање на борбеној линији се стабилизовало и непријатељ је почео да бежи. На-

ПУТ КА САМОПОШТОВАЊУ НАЦИЈЕ

Иако је прошла двадесет и једна година од НАТО агресије још увек има доста питања која траже одговор. Ми, учесници тих догађаја, имамо моралну обавезу и потребу да изнесемо веродостојне податке о овим догађајима. Све до скоро није се говорило о Кошарама, Паштрику или борби против оружане побуне током 1998. године. Питали смо се зашто је непожељно говорити о томе. Често су се могли чути квазиразлози, попут оних да није пожељно говорити о рату и НАТО агресији јер такве теме ометају Србију на њеном европском путу.

Напротив, о одбрани наше отаџбине треба говорити јер развијање културе сећања, јачање духа нације, информисање јавности, посебно омладине, могу само допринети поштовању патриотских вредности, које треба мерити истим аршином и код „малих“ и код „великих“ народа. За нацију без самопоштовања не постоји пут, ни ка Европи, ни било где другде. Без поштовања прошлости, без осећања чврсте повезаности са њом, нема ни будућности.

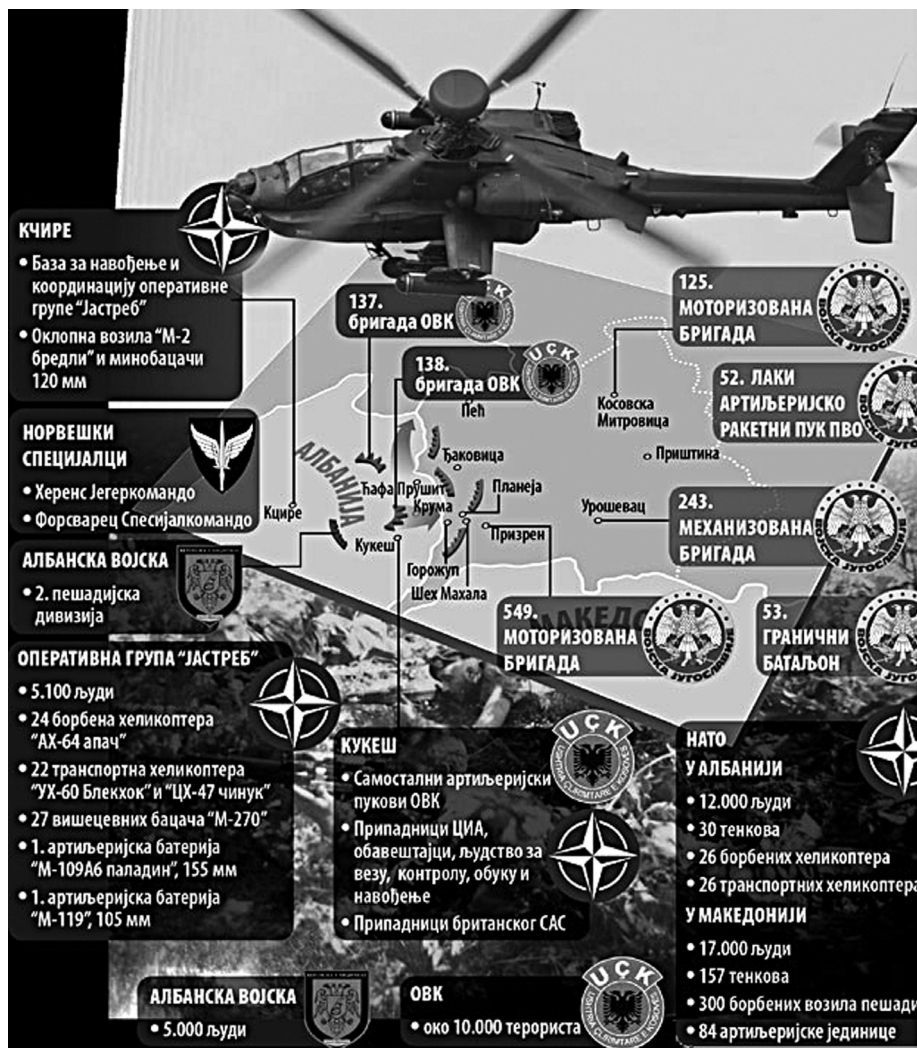
На срећу, иза нас су сада времена обележена ћутањем и заборавом, чиме је нанета ненадокнадива штета жртвама палим за одбрану достојанства наше земље. Ништа мања штета није нанета ни савременим генерацијама које нису имале прилику да о пожртвованости и херојству своје војске чују и сазнају истину.

редних дана камионима су извлачили своје рањене и погинуле. Сви наредни дани, до 14. јуна, нису имали такав интензитет као тог 31. маја.

У поподневним сатима, после опште бежаније Шиптара и њихових савезника с границе, НАТО је употребио авијацију. За око сат времена, 10 до 15 борбених авиона, углавном А-10, непрекидно се налазило у ваздушном простору изнад нас. Почело је дејство по истуреном командном месту, гађали су сваку кућу у Шех Махали. Заштиту смо потражили у подруму једне двоспратне куће, у који се сместило 36 војника и старешина. Напољу је остало само неколико војника, у заклопима за обезбеђење ИКМ. Дејство по Шех Махали трајало је неколико сати. У једном тренутку бомбардована је и зграда у којој смо се налазили. Погинуло је свих осам бораца који су били у делу зграде на који се сручила авиобомба. Рањено је 10 људи. Погинуо је и потпуковник Бошко Лемић, начелник ПВО, који је остао у згради с чијег поткровља смо командовали током борбених дејстава.

У паклу стратегијске авијације

Наредних дана ангажоване су инжењерске машине како бисмо извукли погинуле. Машине су морале да раде са прекидима када су надлетали авиони, али смо, упркос непрекидном бомбардовању, све наше припаднике, како рањене тако и погинуле, извукли из рушевина и евакуисали их.

ХЕРОЈСКЕ БРИГАДЕ

За изузетан отпор и јунаштво исказано у одбрани отаџбине током агресије НАТО на Југославију, шест бригада Војске СРЈ одликовано је Орденом народног хероја. Поред 549. мтбр, то су још 37. и 125. моторизована бригада, 63. падобранска, 126. бригада ВОЈИН и 250. ракетна бригада за ПВД.

Пошто није пробио линију наше одбране, непријатељ је увео и стратегијску авијацију. Користили су авионе Б1 и Б52. Надлете нашу територију, направе круг и у другом прелету сруче 110 тона бомби, поклопе простор 200 са 800 метара и саврне све са земљом. Паклена стратегијска авијација дејствовала је по нашим положајима 24 пута. Померања положаја наших јединица није било. Два пута су поклопили и део наших јединица.

Напади стратегијске авијације издвајају борбе на Паштрику и 549. мтбр од осталих борбених дејстава непријатељатоком 1999. и једина смо бригада на свету која је ово преживела. Не може ништа да се упоређи са Паштриком. Посебно када дејствује стратегијска авијација и када Паштрик такорећи нестане у диму и пламену.

Поред копнене операције непријатељ је водио и психолошку операцију преко ме-

дија, бацао летке на наше положаје, а испољио је и облике неокортичког деловања. Све што је чинио имало је контраефекат код наших припадника.

У борбама за Паштрик имали смо 26 погинулих и 126 рањених припадника бригаде. Код непријатеља се процењује да је било од 800 до 1.000 погинулих и много више рањених.

Након ових догађаја наставили смо са успешним држањем положаја. Укупно током 1998. и 1999. године бригада је имала 87 погинулих и 300 рањених.

Све што су припадници бригаде показали током извршавања антитерористичких задатака 1998. године и у одбрани од НАТО агресије наредне, 1999. године, пример је добре оспособљености, дисциплине, воље и одговорности у извршавању задатака, а надасве пример како се брани своја отаџбина. Једино слободан човек може да допринесе напретку свога народа, јер из његове слободе проистиче слобода читавог народа.

Бригада је за заслуге у одбрани земље 1999. године одликована Орденом народног хероја и зато носи епитет херојска 549. мтбр. Највећи хероји Паштрика су војници на одслужењу војног рока, али и сви остали који су били ту на бранику Србије. Припадници херојске 549. мтбр борили су се за слободу Србије, нису обрुकали претке, а потомци на њих могу да буду само поносни.

Извор **Одбрана**

Значајно место у неговању ваздухопловних традиција представља обезбеђење континуитета у праћењу развоја ваздухопловне мисли и стално подсећање на богате садржаје из историје нашег ратног ваздухопловства.

Чињеница је да је 254./83. лап-абр, настављао и неговао традицију 1. југословенског ловачког авијацијског пука и представљао значајан део укупне ударне снаге нашег РВ и ПВО. У овој години у којој се обележава његова 75-годишњица од формирања у најкраћем се подсетимо на дане стварања и постојања.

Првог маја 1945. године у Краснодару, СССР, званично је формиран 1. југословенски ловачки авијацијски пук. Командант пука био је мајор Петар Радевић, а комесар – мајор Виктор Бубањ. Интересантан је пут којим је људство пука од Гламоча пребачено у Италију – логор Гравина, а потом, као Омладински ваздухопловни батаљон, августа месеца 1944, превезено бродом до Египта. Цела група је после месец дана проведених у Египту преко Палестине, Ирака и Ирана стигла у Совјетски Савез. Други део људства организован као Други батаљон ваздухопловне групе, крајем августа исте године, совјетским авионима, ноћу, пребачен је на аеродром Калиновка, близу Винице у Украјини. Даље се путovalo камioniма и возом преко Кијева и Москве до Колумије где је извршена подела на ловце и ју-

75. година од формирања 1. југословенског ловачког авијацијског пука

ОРЛОВИ НАШЕГ НЕБА

ришнике. Ловци су упућени у Краснодар, где су стигли 6. септембра, а 3. октобра 1944. су пребачени на аеродром Кореновскаја. Први курсанти су полетели на авионима УТ-2 већ 11. октобра. Касније се летело на тренажним ловцима типа УЈАК, а после и на ловцима ЈАК.

Пук је имао 180 припадника, од чега: 5 штабних официра, 37 пилота, 37. механичара, 31 моториста, 36 оружара, 15 техничара, 13 механичара за специјалну опрему, 3 падобранца и по једног инжењера, фотографа и интенданта.

Први југословенски ловачки пук био је наоружан са 35 авиона типа ЈАК-3 који је у то време био најбољи ловац у Совјетском Савезу. По завршетку школовања и обављених припрема, са тим авионима наши пилоти извршили су прелет у Југославију. Прелет је почео 7. септембра 1945. ујутро у осам часова, са три ескадриле и групом командног вода. Лет је извршен по маршрути: Станичнаја (Кареновскаја) - Ростов - Запорожје - Кировград - Бердичев - Лавов - Дебрецин - Београд. Прелет је трајао седам дана. Остало људство пука укрцано је у воз и преко Ростова, Дњепропе-

тровска, Букурешта и Софије стигло у Београд.

На аеродрому у Земуну 16. септембра друг Тито је извршио смотру пука и том приликом прочитана је наредба којом је пук преименован у 254. ловачки пук, а пред крај лета 1948, на основу наредбе Генералштаба ЈНА (14. маја 1948), преименује се у 83. ловачки авијацијски пук и под тим именом постоји у континуитету до 1964, када је расформиран. Поновно формирање 83. лап-а извршено је на аеродрому Петровац код Скопља 1968. године.

Наредбом ДСНО од 14. септембра, односно Команде РВ и ПВО од 6. октобра 1972. године 83. лап је преформиран у авијацијску бригаду. У њеном саставу биле су 123. и 130. лае, 31.БВОЈИН, група за борбено командовање и штабно авијацијско одељење. Пребазирање 83. абр са а. Петровац на а. Слатина код Приштине извршено је 18. октобра 1972.

У току педесет година дугог постојања 254./83. лап-абр је базирао на 11 аеродрома распоређених по територији свих покрајина и република СФРЈ. Најдуже је базирао на аеродрому Слатина код Приштине – 27 година. Пук је други пут расфор-

миран после извршеног прелаза са а. Слатина на а. Батајница 11. јуна 1999. године.

Наоружање пука од 1945. до 1999. године чинила су 34 различита типа авиона и хеликоптер Ми-4. Почело се са авионима који поседују клипне моторе, а потом и млазне. Пилоти и ваздухопловнотехнички састав су током 1970, па до марта 1971, завршили преобуку на суперсоничном авиону типа МиГ-21. Од 21. марта 1971. пук је званично укључен у систем борбеног дежурства ПВО за јужни део Југославије. Пилоти су летели на свим типовима авиона МиГ-21.

У пуку је службу вршило више стотина официра-пилота и официра и подофицира ваздухопловнотехничке службе. Сваком појединцу пука поклањена је изузетна пажња јер се знало да је основна снага у његовом јединству и младости које су поседовали. Од официра који су били на служби у пуку, двојица су проглашена народним херојима, двојица су обављала дужност команданта РВ и ПВО, а њих 21 је унапређено у чин генерала. Дужност команданта пука/абр вршила су 23 официра-пилота.

Пуку је узастопно два пута (1988. и 1989.) додељена Велика плакета ОС као најбољој јединици у РВ и ПВО. На основу наредбе Врховног команданта ОС Југославије од 9. маја 1947. године као дан јединице обележаван је 1. мај.

Садик Ташаковић,
пук-пилот у пензији

Из Шапца

ПОСЕТА ПЕНЗИОНЕРА МЕДИЈСКОЈ КУЋИ

Слабљењем корона вируса почеле су многе активности у земљи. Прорадила је индустрија, организовани су културни и спортски догађаји, отворени кафићи, наставиле са радом друштвене организације...

Са нестрпљењем су војни пензионери Шапца дочекали слободу кретања. За прву акцију после епидемије, изабрали су посету шабачкој регионалној РТВ „АС“, која успешно ради од 1994. године.

Договор са овом медијском кућом врло је брзо и лако постигнут. Они су изразили велико задовољство што ће угостити једну друштвену организацију - војне пензионере Шапца.

Домаћин војним пензионерима био је одговорни уредник и власник Маринко Урошевић, иначе човек који цео свој радни век проводи у медијима у региону.

Маринко је својим гостима изнео историју ове куће, и њен развој дуг 26 година. Како је истакнуто, у тој радио-телевизијској кући су задовољни техничким напретком и стручношћу особља.

Урошевић је нагласио да су они Регионална радио и телевизија, да сликом и тоном врло квалитетно покривају западну Србију, пола Шумадије, Београд и околину и више од половине Војводине. То њихови гледаоци виде свакодневно у информативним емисијама. Имају тридесет запослених који свакодневно стижу свуда да забележе догађаје, да пренесу стручни савет, да похвале, покуде... Ниједан позив њихових гледалаца није одбијен. До сада су веома задовољни интересовањем гледалаца за њихове емисије.

РТВ „АС“ веома радо прати догађаје у граду, разне свечаности, друштвене и културне активности, живот села, спортске догађаје и војне активности у гарнизону.

У посету РТВ АС били су чланови ГО УВП Шабац Ђорђе Момчиловић, Милан Бркић, Стеван Стојановић, Милица Бањац, Радмила Косановић, Илија Драгутиновић, Драги Крсмановић, Слободан Марковић и Димитрије Милошевић.

С. Стојановић

Обележена 205. годишњица боја на Љубићу и годишњица смрти Танаска Рајића

ДА СЕ НЕ ЗАБОРАВИ

Делегација Министарства одбране и Војске Србије, полагањем венца код споменика Танаску Рајићу на брду Љубић код Чачка, учествовала је 6. јуна у државној церемонији обележавања 205. годишњице битке на Љубићу и годишњице смрти Танаска Рајића.

Венце у част јунацима палим на Љубићу положили су и представници Владе Републике Србије, Моравичког управног округа, Града Чачка, бројних удружења за неговање традиција ослободилачких ратова и грађани.

Организатор државне комеморативне свечаности је Одбор за неговање традиција ослободилачких ратова Србије.

Битка на Љубићу одиграла се 6. јуна 1815. године и најзначајнија је у Другом српском устанку. Том приликом чувајући топове, погинуо је Танаско Рајић, заповедник српске артиљерије. На брду Љубић, налазили су се утврђени српски шанчеви, Турци су опколили Рајићев положај и успели да га савладају. Међутим, у бици је погинуо и турски заповедник Имшир паша, а Срби су успели да извојевају победу на Љубићу.

Последња вест

АПЕЛ КЛУБА ГЕНЕРАЛА

Клуб генерала и адмирала Србије има поуздана сазнања да је генерал Ратко Младић дуже време у врло лошем здравственом стању. Забрињавајуће је да се болест у последње време свакодневно погоршава, а да се болесник налази у притворској јединици где не постоје одговарајући услови за дијагностиковање стања и лечење.

Упознати смо да су браниоци генерала Младића поднели захтев Механизму за кривичне судове у Хагу да се пацијент, због овако тешког стања, премести у болницу ради примене адекватне терапије и одговарајуће медицинске неге, са чиме су сагласни и српски лекари упућени у Младићево здравствено стање.

Забринут смо да се, и поред овако тешког стања, не уважавају бројни апели одбране и породице за његову хоспитализацију, да се игноришу евидентне здравствене компликације и да му се угрожавају основна људска права у здравственој заштити (право на адекватно лечење, право на информације о стању здравља, о лечењу и предстојећим интервенцијама).

Одбрани се не достављају редовно службени извештаји и званична медицинска документација о његовом здравственом стању нити седмичне информације о здравственом стању његовом медицинском тиму. Веома му је угрожен и сам живот. То највише брине, јер је тиме занемарено природно, међународно право и људско достојанство.

Оваквим односом доводи се у питање и право на фер и правично суђење због његових ограничених могућности у припреми и учешћу у наставку суђења.

Јавно апелујемо на Механизам за кривичне судове у Хагу да се испоштује једно од основних људских права – право на лечење и да се генерал Младић хитно премести у одговарајућу здравствену установу ради специјалистичког дијагностиковања стања и адекватног лечења.

Апелујемо да се званична медицинска документација редовно доставља одбрани, а седмична информација о здравственом стању његовом медицинском тиму у складу са одлуком жалбеног већа.

Из МО „Бежанијска коса”

РАЗГРАНАТЕ АКТИВНОСТИ

Након проглашења ванредног стања, члановима Месног одбора председник је СМС поруком пренео обавештење да се о свим мерама струке и државних органа могу информисати путем сајта УВПС, уз молбу да се строго придржавају тих упутстава.

Телефонским путем је накнадно пренето свим члановима месног одбора и појединцима из удружења да се у оквиру својих субјективних и објективних могућности у новонасталој ситуацији ангажују на плану пружања помоћи старијим и болесним особама (подела лекова, хране итд).

У сарадњи са Редакцијом „Војног ветерана” и управницом Амбуланте „Бежанијска коса”, госпођом др Асјом Поповић, појединим члановима УВПС пружена је неопходна помоћ око добијања рецепата, подизања лекова и др. О томе је детаљније писано у „Војном ветерану” март-април ове године.

Један члан Месног одбора (Богдан Илић) активно је учествовао у вишедневној акцији поделе пакета у хуманитарне сврхе у ор-

ганизацији општине Н. Београд.

По укидању ванредног стања, чланови Месног одбора обавештени су да се до даљњег седнице неће одржавати, али да председнику могу телефонским путем достављати информације које би могле бити од интереса за удружење (учлањење нових чланова, предлози за давање социјално-хуманитарне помоћи, претплата на лист „Војни ветеран” и др).

Учлањена су два нова члана и једна чланица корисник војне пензије.

Поједини чланови Месног одбора постављали су одређена питања: (1) која су права војних пензионера што проистичу из Закона о борцима, учесницима рата из 1999. године и на који начин могу добити Војну споменицу 20-годишњица одбране отаџбине од агресије НАТО-а. (2) начин решавања стамбеног проблема војних пензионера сходно новом Правилнику о стамбеном збрињавању у МО и ВС, јавног огласа Управе за традицију, стандард и ветеране од 10. и 17. марта ове године, уз предлог да се представници Главног одбора максимално ангажују у заступању војних пензионера приликом доделе-куповине станова из категорије безбедносних структура.

Током маја подељено је 100 примерака листа „Војни ветеран”, двоброј март-април и 80 примерака двоброја април – мај.

М. Калчић

Ваљево

ПРИДРЖАВАЈУ СЕ МЕРА

Вирус ковид-19 нарушио је услове за несметан рад Градског одбора и Градске организације УВПС у Ваљеву и проузроковао читав низ негативних ситуација.

На основу препорука државних и органа локалне власти поступано је одговорно, а предузели све потребне мере и радње да се услови за ширење вируса сведу на најмању могућу меру. У томе се у потпуности успело, али су, ипак, у периоду ванредног стања заувек отишла четири члана организације у Ваљево, који су преминули услед болести, а не од вируса корона.

Због ванредног стања и забране окупљања веће групе људи на једном месту, није било могућности да се присуствује сахрани колега, али је објавом помена у регионалном информативном листу „Напред”, обзнањен губитак колега којих ће се њихови другови сећати са пијететом. На пут без повратка отишли су Слободан Ђорђевић, потпуковник (1945), Миливоје Здравковић, заставник 1. Кл. (1938), Драгослав Станић, пуковник (1946) и Радован Пимић капетан фрегате (1938). **М. Р.**

Да ли ће васкрснути наша савест

СЕЋАЊЕ НА ИСТОРИЈСКИ ДРАГУЉ

У години обележавања сто година победе у Великом рату, пред вратима заштите, Ваљево је остало без историјског драгуља, сведока најславније српске историје, најстарије касарне у Србији саграђене 1885. године, комплекса касарни 17. пука чувене Дринске дивизије. Између два рата носи назив Војвода Живојин Мишић. У бахатом и незаконитом рушењу, од петка 20. априла до понедељка 23. априла, Дана војске Републике Србије, нестало је 4.500 квадратних метара под кровом, на 2,4 хектара атрактивне површине. То је било место Прве резервне војне болнице у Првом светском рату, стратишта и места масовних гробница у тадашњој опакој епидемији пегавог тифуса, где је живот окончао и чувена сликарка, болничарка Надежда Петровић.

Тако је ударено на саме темеље слободе нашег народа, симбола - Голготе и Васкрса српске војске, место, умирања и васкрсавања.

Парадоксално је, али и застрашујуће, што је уместо старих агресора - овде се огласила агресија његовог величанства - профита, који не познаје историјске, националне, родољубиве, духовне и друге вредности - познавајући искључиво профит, који је највише људске вредности бацио под ноге.

Похлепа, неугасива жеђ за профитом били су јачи од аргумената грађана ентузијаста, патриотских удружења и експерата науке и струке да се комплекс заштити, претвори у Меморијални центар, музеј Ослободилачких ратова Србије 1912.-1918. год. и тако заувек остане сведок историје непобедивог српског народа, који је ову земљу засејао својим костима и крвљу од Солуна до Словеначких Алпа, дајући бројне жртве више него друге земље.

Морално и духовно посрнуће, пред интересима профита, бахатост, лицемерство и небрига, непоштовање светиња, (за потомке славних предака, а и за васцели српски народ ово место је светиња) потврђује и то да је у време рушења касарне, у којој је настао и први војни оркестар Дринске дивизије, на удаљености од само 150 метара, у

част Дана војске, војни оркестар свирао војне маршове, изводећи и „Марш на Дрину“, ремек дело Станислава Биничког, компоновано у Ваљеву у част српске победе над аустроугарском војском на Церу. И док се ова корачница која буди најчаснија, родољубива, патриотска осећања, крепи и подиже морал у одсудним тренуцима кроз историју српског народа изводила и изводи у изузетним приликама од славља спортиста, преко позива младих на уписе у војне школе и академију, доделе светских признања (Иво Андрић је управо уз ову корачницу примио Нобелову награду), до испраћаја на вечни починак...

И док Грци и остали савезници поштују највећу улогу српске војске у пробоју Солунског фронта, дивећи се свим врлинама српског војника, овде брукмамо своје претке, лишавајући потомство достојанства и слободарског духа који је држао српски народ.

Комплекс касарни 17. пука чувене Дринске дивизије, (пука који је учествовао у оба балканска и Првом светском рату, од Куманова до Кајмакчалана, и који је при пробоју Солунског фронта први избио на врх Кајмакчалана, септембра 1916. год.) у великом јубилеју, сто година победе у Великом рату, немилосрдно је срушен.

Две године после бахатог рушења, затворени у својим кућама, услед најновије пошлости, корона вируса, када ни Васкрс нисмо прославили у својим црквама, имамо времена да размислимо колико смо се огрешили о наше славне претке, мученике и страдалнике, који су својим животима платили слободу коју смо ми уживали.

Да ли ће садашња пошаст пробудити срца наша, душе наше, пробудити савест нашу, да се спознају истинске вредности, поштовање славних предака, и учинимо све да Комплекс касарни 17. пука Дринске дивизије у Ваљеву поново Васкрсне у свом сјају своје светле и победоносне српске историје, те да га претворимо у Меморијални центар, Музеј ослободилачких ратова 1912.-1918. и да он тако заувек остане Храм слободе, родољубља, витешке снаге, неуништивог Српског народа.

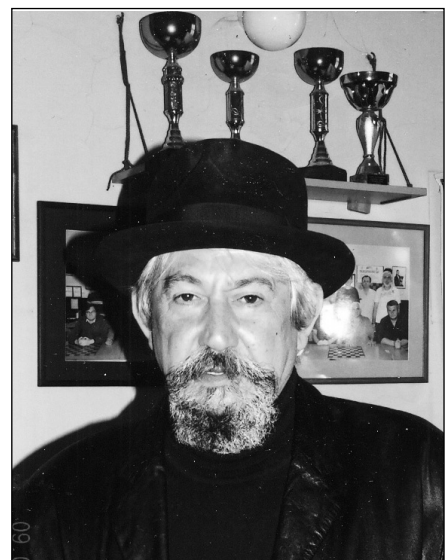
Мила Параментић

Необичан шаховски турнир

ПРКОСИЛИ КОРОНИ

Од шаховских центара у Србији, међу пет најактивнијих сврставају се шахисти Врњачке Бање и Шапца. Врњачани су још познатији по доброј организацији великих и значајних турнира, као недавно, када се цео свет борио против корона вируса. Турнир је веома специфичан, игра се уз помоћ телефона, сваки играч од куће телефоном јавља центру свој потез. Турнир у Врњачкој Бањи трајао је двадесетак дана (април-мај). Организатор је био шаховска легенда Радун Дабижљевић Дуње, војни пензионер и шаховски публициста.

На јединственом шаховском турниру који се играо под називом „Играјмо шах код куће“ позивани су представници из више градова бивше Југославије, чак и један Италијан. Учесници турнира из Београда, Врњачке Бање, Загреба, Бања Луке, Ко-

Драган Миловић Црни

совске Митровице, Новог Пазара, Горажда, Скопља. Новог Сада, Прахова, Александровца, Крушевца, Ниша, Лесковца, Шапца и још неколико градова, умеће је одмерило 80 такмичара.

Шахисти Шапца и Врњачке Бање су дугогодишњи пријатељи, па је представник Шапца на овом турниру био дугогодишњи шахиста Драган Миловић - Црни, који је достојно представљао свој град и клуб.

Све похвале организаторима на јединственој идеји да и шахисти, на неки начин, дају свој допринос овој борби, тим пре што су међу шахистима људи у годинама, међу којима чак 22 војна пензионера. Турнир је завршен успешно. Најбољи је био Алија Муратовић из Новог Пазара, друго место су заузели др Миодраг Милић и Милан Радовић, обојица из Врњачке Бање. На седмом месту од такмичара био је Шапчанин Драган Миловић Црни, који је од седам могућих освојио пет поена. Овом турниру, као и многим до сада, организатор Радун Дабижљевић написаће документациону књигу, у којој ће навести све учеснике и њихове резултате.

С. Стојановић

Узроци Другог светског рата били су вишеструки. Пре свега, корените супротности капиталистичког друштва, растегнуте до глобалних размера у раздобљу империјализма. Онда свеопште супротности новог доба, између капитализма у буржоаским државама и социјализма као новог друштвеног уређења у Совјетском Савезу. А једно и одвише живо језгро непосредних узрока оружаног сукоба било је садржано у мировним уговорима с краја Првог светског рата. Побеђене државе, првенствено Немачка, нередовно су извршавале одређене им обавезе. И незадовољне државе, међу којима се истичала Италија, нарушавале су мир. Претње миру бивале су све чешће, и веће, откако је у Италији победила фашистичка партија (дошавши на власт 1922. године), а у Немачкој нацистичка (1933). Фашизам се све отвореније и наметљивије испољавао као облик владавине најреакционарнијих империјалистичких кругова, заснован на отвореној диктатури, насиљу и агресивним циљевима у националним и међународним оквирима. Као реакционарна идеологија и крајње десни социјално-политички покрет у служби финансијске олигархије и милитантних снага, темељио се на идејама и пракси расизма, национализма, шовинизма и реваншизма, чиме је представљао главног непријатеља слободарских народа и свих демократских снага, најопасније жариште и провокатора новог рата.

Фашизам и нацизам су представљали, у ствари, истоветно и жестоко испољене битне супротности у човечанству после Првог светског рата, израз последица оштре и дубоке кризе у коју је капиталистички систем запао.

Нацистичка Немачка и фашистичка Италија су нашле вишеструку узајамност: кроз исту искључивост тоталитарне владавине у својим земљама и једнако шовинистичко величање својих народа наспрам свих других, преко огорченог непријатељства према комунизму и Совјетском Савезу, кроз подједнаку решеност да и помоћу оружја мењају међународно стање и односе засноване на мировним уговорима, заоштравајући односе до оне мере када употреба силе постаје завршни циљ агресивних аспирација, а политичко и војно организовање свих родољубивих и демократских снага за одбрану пред овим освајачким плановима нужност и алтернатива насиљу, неслободи, деструкцији и ратном сломену земаља и народа.

Подељена али не и покорена земља

Фашистички освајачи су брзо искомадали Краљевину Југославију.

На конференцији у Бечу, 21. и 22. априла 1941. министри спољних послова и војни стручњаци Немачке и Италије су поделили Југославију демаркационом линијом на две окупирани зоне, немачку и италијанску.

Словеначке области Горењска, Штајерска и део Долењске – 9.620 квадратних километара са 775.000 становника – припојене су Трећем рајху.

Влада Рајха је Србију свела на њене границе од пре 1912. године (51.000 квадратних километара са 3.810.000 станов-

Поводом 75 година од победе над фашизмом

МОЋНА СНАГА АНТИФАШИСТИЧКЕ КОАЛИЦИЈЕ

Надахнута родољубљем и визијом о бољој будућности, Југославија се изванредно борила у Другом светском рату за своју и савезничку победу. После слома у Априлском рату (1941), брзо и неочекивано се исказала оружаним устанком као војни чинилац од изузетног значаја у Антифашистичкој коалицији. И то је стално потврђивала успешном оружаном борбом и у том својству стварањем и ратовањем и сталним нарастањем Народноослободилачке војске способне да оствари све оно што се симболизује историјским чином победе - 9. мајем 1945. године.

Партизанска јединица која је учествовала у ослобађању Београда

ника) и ставила је под војну управу опуномоћеног немачког генерала. Банат (9.776 квадратних километара са 640.000 становника) укључен је у окупациони систем Србије.

У немачкој зони су још: део Војводине (Бачка и Барања), Међумурје и Прекомурје, сви ти крајеви (11.601 квадратних километара са 1.145.000 становника) су препуштени Мађарској да их поседне и себи припоји; и скоро цела Македонија са деловима јужне и источне Србије је под Рајхом - укупно 28.250 квадратних километара са 1.260.000 становника - према су дати Бугарској да се она прошири.

Италија је анектирала: словеначке области Долењску и Нотрањску - 5.242 квадратних километара са 380.000 становника; део Хрватског приморја, острва и полуострва Далмације и Боку Которску - 5.381 квадратних километара са 380.000 становника.

Влада Италије завела је окупациону

управу у Црној Гори и делу Санџака, док је Косово и Метохију са граничним пределом западне Македоније и делом Црне Горе припојила свом протекторату Албанији - у свему 28.000 квадратних километара са 1.230.000 становника.

Од Хрватске, Срема, преостатка Далмације, Босне и Херцеговине образована је тзв. Независна Држава Хрватска. У тој држави је суверена воља немачке и италијанске војске, а непосредну власт вршиле усташе, припадници пре десетак година створене организације, фашистички доктринисане за шовинизам и терор.

Усташка држава је проглашена 10. априла 1941, а после шест дана је добила власт са седиштем у Загребу. Влади је дозвољено да створи домобранство као редовну војску тзв. Независне Државе Хрватске.

Агресори су тад Југославију сматрали државом која практично не постоји; и све међусобне уговоре о расподели југословенског блага и посела засновали су на том закључку.

Они су разделили територију, али нису могли да развију осећање јединства у народу Југославије.

Праведна одбрана човечанства

Други светски рат се због коначног уништења агресивног фашизма одредио као праведна одбрана човечанства од размахнутих држава шовинистичког тоталитаризма.

Нацистичка Немачка, најмоћнија фашистичка држава, употребила је главнину своје војске против Совјетског Савеза; у пролеће 1942. године, на пример, 76,7 одсто свих копнених снага. Од свеукупне бо-

рачке масе немачке војске, дакле трупа за бојиште (6,270,000 људи), главнина (5,093.000) је ратовала против Совјетског Савеза.

Немачка војска је током рата повећава-ла своје снаге и на северноафричком и италијанском фронту.

На окупираној европској територији и свом тлу, Немачка је, на пример, крајем 1941. године имала 65 дивизија, а 1. јану-ара 1944. године - близу 98 дивизија. То је 28,8 одсто, па 30,6 одсто, или други по мо-ћи контингент целокупне оружане силе на-цистичког Рајха.

Италија је држала у окупираним земља-ма, сразмерно својој војсци, веће снаге не-го Немачка.

По једном пресеку виђено, било је, на пример, 22. јуна 1941. односно 1. јула 1943. године италијанских дивизија:

- у Италији - 25, па 26 оперативно спо-собних и 17 резервних (слабих);
- у јужној Француској и на Корзици - 7;
- у северној Африци - 8;
- на Балкану и Додеканезу - 27, пс 31;
- на фронту у Совјетском савезу - 10 (1. Новембра 1942).

Војска Царевине Бугарске је дала више од половине оперативних трупа за окупа-цију југоисточног дела Југославије, Грчке Беломорске Тракије и дела Македоније.

Војска Мађарске се тукла на совјетском фронту, али је и она готово више од поло-вине својих снага држала у окупираним областима Чехословачке и Југославије, у Ердељу и на заузетом совјетском земљи-шту.

Војске Румуније и Финске су ратовале више од три године против Совјетског Са-веза.

Уз окупаторске војске свуда су постоја-ле колаборационистичке војне формаци-је, створене да би у својим земљама су-збијале покрет отпора и националноосло-бодилачке устанке.

Црвена армија је уништила, заробила и разбила 507 дивизија немачке војске и око 100 дивизија из армија савезника наци-стичког Рајха. Немачка је у рату против Совјетског Савеза изгубила више од три милиона војника.

Уједињене англо-америчке војске нај-пре су сукобиле са два, па временом са осам немачких дивизија и са 38, па до 86 италијанских дивизија; а после слома Ита-лије, прво са 20 немачких дивизија, а по-

том, на почетку 1945. године - са 107 не-мачких дивизија.

Те војске су разбиле и заробиле у север-ној Африци, Италији и западној Европи - 76 дивизија немачке и италијанске војске.

Покрети отпора

Више пута је унутрашњи отпор фаши-стичкој свевласти у Европи био особито подстакнут: 1941. године - агресијом Тре-ћег рајха на Совјетски Савез, свенародним устанком у Југославији, и ступањем САД у рат; капитулацијом Италије (1943); англо-америчким десантом на европску обалу Ламанша (1944) и избијањем Црвене ар-мије на источне границе западних суседа Совјетског Савеза.

Отпор фашистичкој окупацији, свугде распрострањен, био је разноврстан. Имао је особености у свакој земљи: према ње-гој историјској, друштвеној, економској, политичкој и културној целокупности.

Скоро свуда су патриоти успевали да

РУШИЛАЧКА ОБЕСТ

Окупаторске војске и колаборацио-нистичке снаге, и кад су наступале и кад су одступале, узимале су или са-тирале све што им се нашло на дохва-ту. Немачке трупе крајем рата, на при-мер, уништиле су железничку пругу од Београда до Загреба (близу 400 км), искидале је нарочитим машинама за сечење дрвених прагова.

Окупаторске војске су потпуно уни-штиле 289.000 сеоских домаћинстава.

Рачуна се да је око 25 одсто југосло-венског становништва остало без сво-јих домова, јер су окупаторске и кола-борационистичке трупе потпуно или делимично уништиле 504.160 зграда.

Окупатори су разорили или сасвим осиромашили многе болнице, школе, библиотеке, универзитете, позоришта, архиве, музеје; а многе предмете осо-бите вредности, националне и опште - опљачкали за своје земље.

ЧЕТВРТА САВЕЗНИЧКА СИЛА

Југославија има најјачу војску међу европским земљама које враћају све-народним ратом изгубљену слободу.

Народноослободилачка војска Југо-славије - после Совјетске армије, вој-ске Сједињених Америчких Држава и војске Велике Британије - најјача је ме-ђу свим осталим војскама Антифаши-стичке коалиције које су коначно тукле немачку

Народноослободилачка војска, упо-ређена са те три војске које су бројни-је од ње, једина је у Европи што све своје има и добива из отаџбине. Свака од тих већих војски има и људе и сред-ства и са прострства своје државе и са другог континента.

створе макар и на самом крају рата соп-ствену војну организацију, рачунајући је, на пример, у свакој окупираној земљи по највишем броју наоружаних антифаши-стичких бораца.

Покрети отпора - ослободилачке војске и целокупне патриотске снаге у њему - би-ли су за стратегије фашистичких држава особит ратни чинилац, међу првостепеним у Европи. Нагнали су врховне команде фашистичких војски да издвоје замашне делове националних армија за угрожено поседање заузетих земаља и оружано од-упирање устаницима. Овако употребљене трупе, на унутрашњим просторима, нису могле утолико да буду у борбеном распо-реду фашистичких армија на спољним фронтовима. Покрети отпора су тако чи-нили својеврсну силу која је остваривала трајну стратегијску сарадњу устаничких народних снага са редовним антифаши-стичким војскама на линијским фронтови-ма.

Везујући други по опсегу контингент (узетих заједно) копнених трупа Немачке, Италије и њихових савезника - све од на-цистичког поласка на Совјетски Савез до англо-америчке инвазије у Нормандији - дакле три године су покрети отпора били стварни други фронт у Европи (наспрам совјетско-немачког фронта који је, несум-њиво, био први, и најодсуднији фронт у чи-тавом Другом светском рату).

У том унутаревропском фронту, Југосла-вија је располагала са најјачом снагом од преко 800.000 бораца, док је свих осталих 14 земаља, не рачунајући покрет и борбе на окупираном делу Совјетског Савеза, имало нешто више од 1,275.000 бораца на крају рата.

Саботаже и диверзије

Од 6. априла 1941. до 15. маја 1945. го-дине на југословенском тлу су боравиле и дејствовале бројне оперативне јединице фашистичке војске.

Просечно је у Југославији током рата би-ло везано борбеним дејствима и другим облицима борбе од 30 до 55 фашистичких дивизија; и кад се урачунају мање само-сталне и помоћне јединице - управо од 600.000 до 850.000 војника и официра.

Насупрот фашистичким војскама, ја-вљају се на југословенском простору у исто време, крајим или дужим делова-њем, бројећи по називу и друге јединице (бивше, наше и савезничке).

Појавило се, дакле, на југословенском простору у току Другог светског рата, узев-ши свеукупно - близу 2,500.000 наоружа-них људи.

Рачунајући толико људство према про-странству Југославије, на сваки квадратни километар долази око 10 војника, а према становништву - на сваких 6 до 7 становни-ка по један војник.

Наша НОВ и ПОЈ нису дозволили окупа-торима да са своје ратне сврхе искористе до пуне мере производне моћи Југослави-је, људске снаге и вештине, средства и природна добра земље.

Ослободилачке снаге су спречиле оку-паторске војске да у много чему обезбеде своје издржавање у Југославији, премда је то привреда земље имала.

Ослободиоци су разорили многе објек-те да их окупаторске армије не би употре-бљавале; било је болно уништавати благо своје земље, али се то морало да се не-пријатељ не би њима помагао.

Цени се да су због таквих рушења на де-сет главних железничких пруга у Југосла-вији, окупаторске војске и колаборацио-нистичке снаге могле да обављају саобраћај:

ГУБИЦИ И РАТНА ШТЕТА

Југославија је пријавила (на Међуса-везничкој конференцији за репарације у Паризу, одржаној од 9. новембра до 21. децембра 1945) да целокупна ње-на штета, коју су јој причинили окупа-тори, исказана по предратној вредно-сти валуте, износи - 46,0 милијарди до-лара.

Југославија је у рату изгубила 1,706.000 људи.

Од тога је у Народноослободилачкој војсци погинуло 304.948 бораца и ста-решина и 399.880 рањено. Кад се из-двојено рачунају изгинули борци НОВ и ПОЈ, то износи 25 одсто од укупних војних губитака осамнаест савезнич-ких земаља, без истоветних совјетских и пољских губитака.

НОВА ПОЈАВА У РАТНИМ ЗБИВАЊИМА

Народноослободилачка војска Југославије и њена оружана борба јесте нова појава, без сумње особена у европским збивањима Другог светског рата.

Кад се она појавила и прочула као оружана снага у окупираној Европи, тад су фашистичке силе достизале врхунац своје моћи: нацистичка војска је стезала и гушила херојске браниоце опкољеног Лењинграда, стајала у правцу Москве, пробила се у Стаљинград, домогла и висова Кавказа; немачки Афрички корпус је био провалио у Египат; а на Далеком истоку британске и северноамеричке трупе су још заустављале офанзивне подухвате инвазионе јаланске војске. Фашистичке војске су тад имале најшири развој и распоред на својим националним и освојеним просторима; свеукупно, имале су највећу силу својих људских и материјалних снага.

А насупрот њима, војске земаља Антифашистичке коалиције су још биле у стратегијској дефанзиви. У тим најтежим данима јавља се Народноослободилачка војска Југославије и својим максималним напрезањем унутар Хитлерове тврђаве даје оружани допринос преузимању стратегијске иницијативе од савезника.

НА СПОЈУ САВЕЗНИЧКИХ ФРОНТОВА

Народноослободилачка војска се налазила на целовитом, балканском простору стратегијског распореда антифашистичких армија против нацистичке Немачке, у последњој години светског рата. Она је својим крилима држала спојеве са совјетском војском у Мађарској и англо-америчким армијама у Италији. Уздуж југословенског фронта су се сједињавали источни и јужни обухват Немачке.

Народноослободилачка војска је једина војска у Европи, међу свим које 1945. године окружују и стежу нацистичку Немачку, на чијем фронту није било јединица других војски које би држале ма и мален одсек (у линијском распореду); и не само на тлу Југославије, већ, у ствари, на целом европском заслону са југоистока између реке Драве у Панонији и поморја источног Јадрана.

ским колаборационистима су прогнали са Косова и Метохије досељене (после 1912. године) Србе и Црногорце.

У Србији се, због таквих злочинства, нашло до краја пролећа 1942. године готово 300.000 избеглица.

Свеукупно је више од 500.000 људи тако, насилно, било покренуто са својих огњишта и поседа, махом сељачко житељство.

Југославија је због ратних страдања из-

губила око 40.000 интелектуалаца и око 90.000 стручних радника у индустрији и занатству.

Укупно је, дакле, 1.600.000 преживелих Југословена страдало под фашистичком окупацијом; пропали су као ратни заробљеници, интернирани родољуби, присилно мобилисани војници, принудно одведени радници, из домова изгнани људи.

Непрекидно у офанзиви

Наша Народноослободилачка војска је била непрекидно у стратегијској офанзиви, откако су партизански одреди почели оружани устанак (1941) па док је она, са формацијским армијама у свом саставу, окончала рат заробљавањем немачке окупационе војске. Одбрану је увек противнападом завршила, не допуштајући у целости, на свом тежишту, да одбрана стратегијски преовлада. Иако су њене јединице бивале у неким даљим крајевима дуже времена веома стешњене и отуд одузетог им нападаоног маха, ипак су и оне сталним маневром узнемиравале непријатеља, углавном прве изазивале војне сукобе.

У оквиру Антифашистичке коалиције, Народноослободилачка војска Југославије је била особена и по томе што се није стварала кроз покрет отпора, већ је поникла у масовном народном устанку, чиме је на нашем тлу отворено ново ратиште у Европи, и израстала кроз непрестану оружану борбу, имајући увек општу иницијативу у остваривању циљева рата. Она се стварала, расла и калила кроз сопствене ратне операције и изграђивала сопствени кадар.

На фронту, у оружаном додиру са немачком војском на земљишту Рајха и пред његовим границама, свака је друга, нова антифашистичка војска - осим југословенске (и албанске далеко од те линије која опасује Немачку) - баш свака, која је настала у рату, добила коначну формацију и моћ непосредно упливисана и потпомагана од свог савезника, на његовој државној територији или на својој националној; у неким земљама, чак, преузимајући људство и кадар старе армије, управо оне која се до јучерашњег дана, тако рећи, налазила у савезу и борбеном поретку с фашистичким војскама. (На пример: бугарска и румунска војска се преображавају из савезника Трећег рајха у његовог непријатеља, пољске и чехословачке јединице су стваране у окриљу Црвене армије, па све те четири војске су на фронту, непосредно размештене кроз борбени распоред совјетске војске и по диспозицији њене врховне команде; француска војска се обнавља коришћењем старог кадра и у непосредном наслону на англо-америчке армије у северној Африци, на Блиском истоку и у својој домовини).

Југославија је непрестано била самостално и веома активно ратиште, са сталном стратегијском иницијативом Народноослободилачког покрета и његових оружаних снага и изразитим тежиштем на оружаном борби, чиме су стварани услови за нове и све веће војне и политичке победе. Тиме је обезбеђено сопствено ослобођење и, у исто време, дат значајан допринос напорима Антифашистичке коалиције.

В. С.

На Сутјесци је рањен врховни командант НОВ и ПОЈ Јосип Броз Тито

1941. године са 70 одсто, 1942 -62 одсто, 1944 - 41 одсто, 1945 - са 30 одсто његовог могућег капацитета.

Готово у свим рудницама, у више од 150 фабрика, у више од 70 електричних централа, производња за окупатора је омета на саботажама и диверзијама.

Одмазде и изгони

Окупаторове оружане снаге - војска, полиција, колаборационисти у војним и грађанским службама - непрестано су вршили одмазду да би Народноослободилачку војску и целокупан оружани отпор лишили подршке становништва његовим уништавањем и застрашивањем.

Немачка војска је одвела из Југославије на принудни рад у Рајх: након 300.000 ратних заробљеника (1941), још и 276.988 принуђених радника и око 34.000 интернираних лица у концентрационе логоре.

Војска Италије пребацила је преко Јадрана, из Југославије, на тле своје земље: поред 10.000 ратних заробљеника (1941), доцније и око 135.000 помоћу оружја и преваре ухваћених устаника и осталих родољуба (од близу 150.000 Југословена који су се за време рата нашли у разним италијанским логорима, у својој земљи, у Албанији и којекуда на Апенинском полуострву).

Окупатори су листом изгнали становништво из неких области. Немачке власти су увелико протерале Словенце из њихових села и градова у Штајерској и Горењској, гонили их у Босну, Хрватску, а највише у Србију и на север кроз средњоевропске земље под нацистичком влашћу; усташка власт је убијала бацањем живих људи у јаме, покрштавала, изгонила Србе из Хрватске и Босне и Херцеговине, терала их у Србију; мађарски окупатори су протерали колонизоване Србе и Црногорце из Бачке; бугарска окупациона управа је изгнала Србе и Црногорце настањене у Македонији; италијански окупатори с албан-

Уређује: мр
сц. др Часлав
Антић

Сунце и здравље

СТАРИЈИ ДО 15 МИНУТА ДНЕВНО

Превише излагања сунцу може да доведе до озбиљних проблема. Иако је таман тен и осунчана кожа један од идеала лепоте, не би било добро по сваку цену тежити томе.

Сунце може имати изузетно негативан утицај на здравље, поготово ако се неко предуго излаже сунчевим зрацима. Осим што је дуго излагање сунцу штетно, посебно је лоше предуго бити на сунцу током лета – јер је тада највише УВ зрака сунца. Иако се не осећа то зрачење, оно се може дугорочно одразити на здравље.

Зрачење сунца може довести до опекотина, због чега може доћи до рака коже, катаракте... Од опекотина није заштићена ни већ преплаћула кожа, док су они чија је кожа осетљивија – угрожени и ако проведе само неколико минута на сунцу у току летњих дана, поготово око поднева када сунчеви зраци падају под правим углом и када су најјачи.

Према речима стручњака, у периоду од 10 до 16 часова најбоље је да се склонимо од сунца и ово време проведемо у дубоком хладу или затвореном простору. Уколико смо и повремено изложени сунцу у овом периоду требало би да кожу прекријемо одећом пријатног материјала и дугих рукава и дугих ногавица, а томе би требало да додамо и шешир са широким ободом, као и наочаре за сунце. Оне делове тела који нису прекривени материјалом, требало би намазати неким препаратима за заштиту од сунца.

Исправно сунчање

Опекотине нису предуслов за тамњење тела. Уколико имамо жељу да поцрнимо није битна количина времена проведена на сунцу него одговарајући период у току дана.

Тако је најбоље сунчати се у ранијим преподневним сатима, када сунце није јако и када је температура пријатнија. Исто тако, у периоду од 17 часова попдне може се постићи жељени резултат – тамњење коже, без страха од опекотина и претеране изложености сунцу и високим температурама, које на више начина могу негативно утицати на тело.

Већину људи покреће сунце. Када је

Мере заштите при јаком сунцу су одећа, наочаре и шешир са ободом

леп дан много више људи је расположено, него када је кишни дан. Топлота сунца нас покреће и поправља расположење, отклања депресију и одржава нормалним биолошки ритам.

Осим тога, захваљујући сунцу, ствара се витамин Д који делује позитивно на многе органе и функције организма. Утиче на формирање костију и зуба, спречава појављивање рахитиса код деце, а код жена у менопаузи и мушкараца у андропаузи спречава остеопорозу и остеомалацију, јер су у овом периоду кости лакше ломљиве.

Умерено сунчање може позитивно утицати на неке хроничне болести, као што су кардиоваскуларне, малигне, аутоимуне и инфективне болести. Да би сунце имало само позитиван ефекат на организам, не би требало излагати се сунцу дуже од 15 минута дневно.

Утицај сунца на физички изглед

Сунце може бити узрок прераног стварања бора, пега и флека по лицу или другим деловима тела.

Иако је сунце најјаче у току лета, ипак се боре највише појављују у пролеће, када се и најбрже стари. Тада су људи жељни сунца и чим се појави лепше време – борави се у природи што је дуже могуће. Иако нема врућина нити ризика од опекотина или сунчанице, ипак сунце и тада делује негативно на кожу. УВ зраци, које не осећамо, уништавају влакна колагена и еластина, што је главни узрок настанка бора.

Међутим, није само лето или пролеће период када долази до настанка бора. О УВ зрацима би требало да размишљамо током целе године, јер они делују готово подједнако током целе године.

Сунце може највише штетити здрављу деце до две године, чија је кожа још увек толико млада да није развила довољне заштитне механизме. Такође, слаби заштитни механизми коже су чести и код старијих људи. Обе ове групе би требало да се придржавају савета стручњака да се не излажу сунцу дуже од 15 минута дневно.

Извор: сајт Едукација

АРОМАТИКА УЉЕ КОКОСА СА МРКВОМ

Уколико нисте расположени за припрему препарата у свом дому, већ једноставно желите готови препарат који ће припремити вашу кожу за сунчање, одличан избор је и уље кокоса са шаргарепом. Кокос је познат по свом деловању на мекоћу и еластичност коже, и по томе што је интензивно хидрира и чини глатком. Такође, неодољив мирис кокосовог уља непогрешиво нас асоцира на плажу и летње време. У овом препарату њему је додат и корен мркве, који поседује снажне антиоксидансе специјално усмерене на припрему коже за излагање УВ зрацима. Ова препарат пожељно је користити свакодневно, барем седам дана пре излагања сунцу.

При
излагању
сунцу треба
користити
заштитне
креме

Храна коју треба јести лети

ОБРОЦИ ОД ПОВРТА И ВОЋА

Лето је доба године које обилује здравим плодовима, а ако само један оброк замените воћем, осећаћете се полетније, а фигура ће вам бити беспрекорна.

За лето ће многи рећи да им је савршено доба године, јер су дани дуги и топли, јер је сезона годишњих одмора, а љубитељима добре хране је идеално јер нуди обиле здравог и свежег воћа и поврћа.

Кад су температуре високе, организам треба расхладити, па је логичније да посегнемо за расхлађујућом воћком и свежим напитком него се гушити у тешким и масним оброцима.

Сво летње воће и поврће, осим што је укусно и освежавајуће, права је благодат за здравље, препуно је витамина и минерала, а предност је што углавном

Воће и поврће су извор витамина, минерала и других корисних састојака

има мало калорија па нема страха од дебљања.

Шејкови су врло популарни дијетални и за летње врућине одлични, не захтевају кување, осигуравају довољну количину витамина и минерала и других за организам нутритивно важних састојака.

Пружају осећај ситости па су квалитетна замена за цео један оброк. Најчешће се праве од воћа, поврћа, уз додаток воде, јогурта и млека са ниским процентом масти и орашастих плодова.

Лубеница и диња су краљице лета. Садрже доста течности која је важна за организам, поготово лети када се тело појачано зноји.

Лубеница је плод који садржи чак 92 посто воде и нискокалорична је, па је идеална посланица за освежење и чување линије. Садржи активне супстанце које ублажавају упална стања као и антиоксидансе који штите од слободних радикала. Делује и као диуретик јер подстиче бубреге на рад. Лубеница је изврстан извор витамина Ц, витамина А, калијума и магнезијума, а има само 30 калорија на 100 грама.

Краставац је прилично јефтино поврће и лети је идеално јер освежава, како у салати, тако и у комбинацији са јогуртом са ниским процентом масти.

Заблуда је да Јапанци једу само суши. Напротив - њихов јеловник је много богатији и осим рибе садржи морске плодове и траве, поврће, соју, пиринач, воће, зелени чај... Висококалорична јела, као и брза храна ретко се могу видети у њиховом тањиру. Приликом избора намирница важно им је да буду сезонске и свеже, зими једу месо, рибу, супе и топле напитке, док лети једу морске плодове, хладне супе, салате и рамен.

Како побољшати слух

ТЕХНОЛОШКИ БУМ

Један од најчешћих здравствених проблема у свету, који веома лако може да се реши, јесте оштећење слуха. Статистике указују да једна од шест одраслих особа има оштећен слух. Тестирања су потврдила да две трећине одраслог становништва наше планете изнад од 70 година живота има оштећење слуха. Тај проблем повећава ризик од настанка деменције и депресије, због друштвене изолације услед смањења когнитивне функције.

Оштећење слуха утиче на квалитет живота много више него што се сматра.

Управо из поменутих разлога, у ото-аудиолошким центрима ZONEX свакој особи и сваком решењу приступа се индивидуално и темељно. Нема изговора за одлагање решења, односно коришћења слушних апарата. Захваљујући високој технологији, ови слушни апарати су веома поуздани. Они не само да појачавају звук, већ филтрирају звуке и издвајају говор од околне буке. Веома дискретни „помоћници“ опремљени су сензорима и вештачком интелигенцијом која омогућавају разумевање го-

вора у сваком окружењу, чист и јасан звук.

Ото-аудиолошки центар Zonex присутан је на нашем тржишту 25 година. У својим специјализованим центрима у Београду и Новом Саду врши дистрибуцију слушних апарата реномираног светског произвођача који у својој палети производа има одговарајуће решење за сваку особу којој је слух оштећен. Осим производа врхунске технологије, ови центри пружају стручне и свеобухватне услуге особама које користе слушне апарате, као и консултантске и услуге овлашћеног сервиса, затим додатну опрему, батерије за слушне апарате и индивидуалне шкољке за слушне уређаје. Своје производе и услуге Zonex пружа уз налог војног и цивилног осигурања.

До краја јуна ове године у свим Zonex

ото-аудиолошким центрима, уз бесплатно тестирање слуха, обезбеђени су попусти за куповину новог слушног апарата до 25% и плаћање на 12 месечних рата. За кориснике који не могу да посете ото-центре, обезбеђује се долазак на кућну адресу.

Адресе ото-аудиолошких центара Zonex:

Београд, ул. Сазонова 18а, Врачар тел. 011 3443 081

Нови Београд, ул. Булевар Црвене армије 11в Насеље Белвил (зграда „Лала“) тел. 011 77 09 099

Нови Сад, ул. Булевар ослобођења 111 тел. 021 66 22 757

NAJBOLJE Rešenje za Vaš Sluh

- BESPLATNA provera sluha
- BESPLATNA proba slušnih aparata
- BESPLATNA nabavka aparata preko civilnog osiguranja
- BESPLATNA nabavka aparata preko vojnog osiguranja
- KUPOVINA na 12 mesečnih rata
- POPUST za gotovinsko PLAĆANJE
- ORIGINALNI američki proizvod vrhunskog KVALITETA

SLUŠNI APARATI

Београд, Сазонова 18а
Тел: 011/2435-924

Нови Београд, Булевар Црвене армије 11в
Тел: 011/77-09-099

Нови Сад, Булевар Ослобођења 111
Тел: 021/66-22-757

www.slusniaparatzonex.rs
info@slusniaparatzonex.rs

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије Београд,
Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

Насловна
страна:

Звонимир
Пешић

Година XVIII. Број 196. МАЈ, 2020.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милан Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ

Др Часлав Антић мр Александар
Симоновски, мр Милан Шумоња,
Будимир М. Попадић, Душан Старчевић,
Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ

Добросав Алексић (Алексинац),
Предраг Добић (Сремска Митровица),
Радивоје Здравковић, (Подгорица),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабач),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Драган Дабетић (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ

Будимир М. Попадић М. Чуљић, дописници
и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА

Редакција

Лист излази месечно.

Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА

Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com

Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809

ЦИП –
Каталогизација у
публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ИССН
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда, ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Иванијум“), тел. 011/2644384 и 064/1735395; Клијенте прима: уторком: од 17.00-19.00 часова;

За потребе војних пензионера обављаће следеће правне послове: даваће бесплатне правне савете и пружаће све остале адвокатске услуге уз накнаду по важећој адвокатској тарифи умањеној за 30 одсто (адвокат Ивана Јовановић).

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахра-не преко Удружења војних пензионера Србије требало би да знате да услуге могу користити чланови УВПС, чланови њихових породица, као и сви остали војни осигуранци.

Преко Удружења могу се добити комплетне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина за сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почаста,
- помоћ око сређивања докумената пре и после сахране ради регулисања права чланова породице после смрти војног осигураника,

- Умањење укупних трошкова за висуину рефундације

- бесплатан долазак у стан породице преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се добити у месним и општинским организацијама УВПС, или директно на тел. 064/1660-423 и 011/3181-812.

ЗАКАЗИВАЊЕ ПОЧАСТИ ЗА САХРАНЕ

У београдском гарнизону заказивање почасне јединице ради одавања почаста преминулим старешинама може се обавити путем следећих телефона:
у радно време: 011/300-5200
у ванрадно време: 011/206-4569

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

Мозгалица је крчкалица
за коштуњавање мисли.

Хвала неписменима!
Ништа не дописују.

Када те држе за ништа,
ухвате се за нешто.

Остао је без куке,
Па се качи где стигне!

Сабиле их у мишје рупе,
а они ископали пацовске
каналеле.

Мекушац нам је кост у грлу.

Ликови остају.
Сломљена огледала
држе се оквира.

Зоран Р. Ковачевић

TANJA^{dent}

Стоматолошка ординација „ТАЊА ДЕНТ“

Телефон: +381 63 214 800
Михаила Булгакова 50а, Београд
е-маил:
dr.tanjavukmirovic@yahoo.com

Пружа све врсте стоматолошких услуга војним пензионерима и члановима њихове породице, са 10% попушта.
Такође се нуди и могућност одложеног плаћања на више рата.

Др Тања Вукмировић
специјалиста опште стоматологије

Прегледе можете заказати на:
063/214-800 / 061/252-8686

Радно време од 12 до 20 х